

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT BUDŻETU I FINANSÓW

KBF-41003/2005

Nr ewid. 126/2005/P04045/KBF

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2004 roku

część 81

REZERWA OGÓLNA

część 83

REZERWY CELOWE

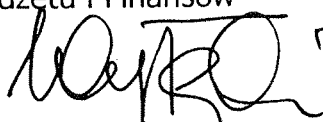
W a r s z a w a m a j 2 0 0 5 r .

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość
o gospodarność i skuteczność w służbie
publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się
powszechnym autorytetem najwyższy organ
kontroli państwowej, którego raporty będą
oczekiwanym i poszukiwanym źródłem
informacji dla organów władzy
i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa
w 2004 roku
część 81 – Rezerwa ogólna
część 83 – Rezerwy celowe**

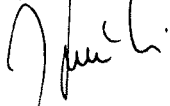
Dyrektor Departamentu
Budżetu i Finansów



Waldemar Długolecki

Zatwierdzam:

Jacek Jęzierski



Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 6 maja 2005 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-prefiks-22-825 44 81
www.nik.gov.pl

1. Wprowadzenie	4
2. Podsumowanie wyników kontroli	4
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	4
2.2. Synteza wyników kontroli	5
2.2.1. Rezerwa ogólna – część 81	5
2.2.2. Rezerwy celowe – część 83	6
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	8
3. Ważniejsze wyniki kontroli	10
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	10
3.1.1. Stan prawny	10
3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno – organizacyjne	12
3.2. Ewidencja finansowo-księgowa, sprawozdawczość budżetowa	12
3.3. Analiza wykonania budżetu państwa w części 81 – Rezerwa ogólna i części 83 – Rezerwy celowe	13
3.3.1. Część 81 – Rezerwa ogólna	13
3.3.2. Część 83 – Rezerwy celowe	22
3.4. Inne ustalenia kontroli	57
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	59
4.1. Przygotowanie kontroli	59
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	59
5. Załączniki.....	60

1. Wprowadzenie

Najwyższa Izba Kontroli - Departament Budżetu i Finansów - w okresie od 17 grudnia 2004 r. do 6 kwietnia 2005 r. przeprowadziła, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, kontrolę nr P/04/045 „Wykonanie budżetu państwa w 2004 r. w części 81 - Rezerwa ogólna i części 83 - Rezerwy celowe”.

Kontrolę przeprowadzono w Ministerstwie Finansów.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania ustawy budżetowej na rok 2004², w części 81 - Rezerwa ogólna i w części 83 - Rezerwy celowe.

Badaniami kontrolnymi objęto: zgodność rozdysponowania limitów wydatków ujętych w rezerwach z ustawą budżetową na 2004 r., z przepisami ustawy o finansach publicznych³ oraz wydanymi na ich podstawie przepisami wykonawczymi, rzetelność sprawozdań budżetowych, terminowość wydawania decyzji w sprawie przeniesień wydatków z rezerw, rzetelność prowadzenia ewidencji w zakresie rozdysponowania rezerwy ogólnej i rezerw celowych.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2004 r.

Po kontroli wykonania budżetu państwa za 2003 r., Najwyższa Izba Kontroli, wobec nie stwierdzenia nieprawidłowości w rozdysponowaniu rezerw, nie przedstawiła wniosków pokontrolnych.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Ocena wykonania budżetu państwa za 2004 r. w części 81 - Rezerwa ogólna - pozytywna.

Ocena wykonania budżetu państwa za 2004 r. w części 83 - Rezerwy celowe - pozytywna z uchybieniami.

¹ Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

² Dz. U. z 2004 r. Nr 17, poz. 167.

³ Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły utworzenia rezerw celowych na wydatki, których podział na pozycje klasyfikacji budżetowej można było dokonać w okresie opracowywania budżetu oraz nadmiernego rozdysponowania rezerw, co skutkowało zwiększeniem środków na wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.

Przyczyną powstania powyższych uchybień były nierzetelne wnioski dysponentów części budżetowych o utworzenie i rozdysponowanie rezerw celowych, mało wnikliwa analiza tych wniosków przez Ministra Finansów oraz niezbyt precyzyjne uregulowania prawne w tym zakresie.

Opinia o rocznych sprawozdaniach budżetowych

Zdaniem NIK roczne sprawozdania budżetowe z wykonania planu wydatków budżetu państwa Rb-28 dla części 81 i 83 przekazują prawdziwy i rzetelny obraz nierozdysponowanych limitów wydatków w 2004 r. z rezerwy ogólnej i rezerw celowych.

2.2. Synteza wyników kontroli

1. Najwyższa Izba Kontroli nie wniosła uwag do terminowości rozpatrywania wniosków i legalności wydawania decyzji przez Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na 2004 r. z tytułu zwiększenia wydatków z rezerwy ogólnej i z rezerw celowych (str. 14, 57).
2. Ewidencja rozdysponowania limitów wydatków w częściach: 81 - Rezerwa ogólna i 83 - Rezerwy celowe prowadzona była na bieżąco, zawierała pełne i rzetelne dane oraz umożliwiała prawidłowe i terminowe sporządzenie sprawozdań budżetowych (str. 12).

2.2.1. Rezerwa ogólna – część 81

Limit wydatków w części 81 - Rezerwa ogólna w kwocie 62.000 tys. zł rozdysponowany został w wysokości 61.999,1 tys. zł.

Rozdysponowanie nastąpiło na podstawie 11 uchwał Rady Ministrów w łącznej wysokości 46.537,0 tys. zł (75,0% kwoty ogółem), 42 zarządzeń Prezesa Rady Ministrów w wysokości 13.625,6 tys. zł (22,0%) oraz na podstawie 11 decyzji Ministra Finansów - 1.836,5 tys. zł (3,0%) (str. 13).

Rozdysponowanie limitu wydatków dokonane zostało przez właściwe organy i w kwotach dopuszczalnych, tj. zgodnie z art. 90 ust. 5 ustawy o finansach publicznych⁴ oraz z § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2000 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa⁵ (str. 13).

Minister Finansów przedstawiał Radzie Ministrów – do 10 dnia każdego miesiąca informację o stanie rezerwy ogólnej na ostatni dzień poprzedniego miesiąca, tj. zgodnie z § 3 wskazanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów (str. 14).

Minister Finansów, realizując dyspozycje zawarte w uchwałach Rady Ministrów, zarządzeniach Prezesa Rady Ministrów i własnych decyzjach, zwiększył limity wydatków w częściach budżetowych i działach klasyfikacji budżetowej, dla których przyznano środki z części 81 – Rezerwa ogólna. W wyniku przeniesień zwiększone zostały plany wydatków w 14 działach klasyfikacji budżetowej w tym: Ochrona zdrowia (851) o 9.416 tys. zł, tj. o 15,4%, Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (754) o 8.926,7 tys. zł, tj. o 14,6%, Administracja publiczna (750) o 8.615,8 tys. zł, tj. o 14,1% oraz Rolnictwo i łowiectwo (010) o 7.833,1 tys. zł, tj. o 13,0% (str. 13).

2.2.2. Rezerwy celowe – część 83

Limit wydatków w części 83 – Rezerwy celowe, który po zmianach wynosił 17.835.780 tys. zł, rozdysponowany został w wysokości 17.303.125,4 tys. zł, tj. w 97,0%.

Minister Finansów, w trakcie roku 2004, po uzyskaniu pozytywnych opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych utworzył 8 nowych tytułów rezerw i dokonał zwiększenia kwoty w rezerwach celowych o 3.941.237,0 tys. zł w stosunku do kwoty planowanej w ustawie budżetowej. Powyższe działania były zgodne z art. 100 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli znaczna część rezerw celowych utworzonych w 2004 r. nie spełniała wymogów określonych w art. 66 ustawy o finansach publicznych. W rezerwach celowych ujęto wydatki, których szczegółowego podziału na pozycje klasyfikacji budżetowej można było dokonać na etapie opracowywania projektu ustawy budżetowej. Uwaga NIK odnosi się zarówno do tytułów rezerw celowych, ujętych w projekcie rządowym, jak i wprowadzonych na etapie prac parlamentarnych.

Szczegółowe stanowisko NIK odnośnie poszczególnych tytułów rezerw zostało przedstawione w dalszej części Informacji.

⁵ Dz. U. Nr 66, poz. 790 ze zm.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, tak znaczna liczba tytułów i wysokość kwot ujętych w rezerwach celowych, prowadzą do coraz mniejszej przejrzystości finansów publicznych. Utrudnia to prace w Sejmie nad projektem ustawy budżetowej, bowiem plan wydatków dla wielu dysponentów nie jest w pełni porównywalny z przewidywanym wykonaniem w poprzednim roku. W wykonaniu budżetu środki z rezerw są zaliczane do właściwych podziałek klasyfikacji budżetowej, a w planie występują jako odrębne tytuły (str. 24).

W trakcie 2004 r. Minister Finansów, na podstawie 21 pozytywnych opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych, dokonał zmiany przeznaczenia 14 tytułów rezerw na kwotę 1.942.463,4 tys. zł, tj. 14% wielkości planowanej w ustawie budżetowej. Pomimo, iż działania te były zgodne z uregulowaniami art. 90 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, zwraca uwagę fakt, iż w stosunku do 2003 r. nastąpił wzrost kwoty tych zmian o 1.736.212,7 tys. zł, tj. aż o 841,8%. Ponadto w trakcie 2004 r. Minister Finansów dokonał 186 korekt decyzji rozdysponujących poszczególne pozycje części 83. Zdaniem NIK świadczy to m.in. o tym, że:

- dysponenti części budżetowych zgłaszając tytuły zadań, celem ujęcia ich w cz. 83 - Rezerwy celowe projektu ustawy budżetowej, byli niejednokrotnie nieprzygotowani do realizacji swoich wniosków,
- wnioski o uruchomienie środków w ramach danej rezerwy zawierały błędne dane (np. nazwy zadania, podziałek klasyfikacji budżetowej), lub kwoty we wniosku były odmienne od faktycznego zapotrzebowania,
- niewłaściwy był system weryfikacji wniosków dysponentów zgłaszających zdania celem ujęcia ich w limicie wydatków części 83 - Rezerwy celowe (str. 25-27).

Minister Finansów dokonał rozdysponowania limitów zawartych w rezerwach celowych zgodnie z art. 90 ust. 1 i 4 ustawy o finansach publicznych.

Na krytyczną ocenę zasługuje, zdaniem NIK, wnioskowanie przez dysponentów części o utworzenie i rozdysponowanie wydatków z rezerw celowych, które z kolei zgłaszane były przez tych samych dysponentów (w związku z brakiem realizacji zadań) do ujęcia w wykazie wydatków nie wygasających z upływem roku budżetowego. Porównanie uruchomionych rezerw celowych z zadaniami ujętymi w załączniku Nr 1 i 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2004 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego⁶ wykazało, iż niektóre

⁶ Dz. U. z 2004 r. Nr. 266, poz. 2645.

wydatki ujęte w części 83 budżetu państwa na rok 2004 zostały, w części lub w całości, przesunięte do realizacji w 2005 r., a nawet 2006 r.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, świadczy to o tym, że działania Ministra Finansów w zakresie rozdysponowania limitów wydatków nie we wszystkich przypadkach były celowe oraz poprzedzone wnikliwą analizą składanych wniosków o uruchomienie środków z rezerw celowych. Analizy prowadzone przed rozdysponowaniem poszczególnych tytułów rezerw celowych okazały się mało skuteczne. Powyższe działania spowodowały uruchomienie środków w kwocie co najmniej 817 mln zł na zadania, których realizację przeniesiono na 2005 r., a w skrajnym przypadku na 2006 r. Budżet państwa musiał więc zabezpieczyć środki, które pozostawały niewykorzystane, zamiast skorzystać z możliwości dokonania oszczędności (str. 24-25).

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

W celu wyeliminowania stwierdzonych uchybień Najwyższa Izba Kontroli, przedstawiła wnioski dotyczące:

- opracowania bardziej wnikliwych i rzetelnych procedur analizy wniosków dysponentów o ujęcie ich zadań w części 83 - Rezerwy celowe na etapie przygotowywania projektu ustawy budżetowej,
- rozważenia możliwości opracowania szczegółowych zasad rozdysponowywania i wykorzystania środków z rezerw celowych i rezerwy ogólnej w celu uzyskania oszczędności w wydatkach budżetu państwa.

Na podkreślenie zasługuje to, że w 2004 r. zwiększono kwotę w rezerwach celowych o 3.941.237 tys. zł, tj. o 28,4% w stosunku do kwoty w ustawie budżetowej. Dokonano również zmiany przeznaczenia w 14 tytułach rezerw na kwotę 1.942.463,4 tys. zł, co stanowiło 14% wielkości planowanej w ustawie budżetowej (w stosunku do 2003 r. oznaczało to wzrost o 1.736.212,7 tys. zł, tj. o 841,8%). Jednocześnie pozostała niewykorzystana kwota 532.654,7 tys. zł, czyli 3,8% kwoty w budżecie części 83 po zmianach. Łącznie zmiany w 14 tytułach rezerw oraz kwota nierozdysponowana na koniec 2004 r. dały sumę 2.475.118,1 tys. zł, stanowiąc 17,8% w odniesieniu do kwoty ujętej w rezerwach celowych w ustawie budżetowej. Skala i rozmiary zmian w rezerwach celowych, tworzenie w trakcie roku nowych tytułów rezerw i niepełne rozdysponowanie limitów wskazują, w ocenie NIK, na potrzebę poprawy jakości sporządzania budżetu państwa, w tym w części 83 - Rezerwy celowe.

Na uwagę według NIK zasługuje również to, że uprawnienia Ministra Finansów (po uzyskaniu pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych) do tworzenia nowych rezerw wynikające z art. 100 ust. 5 i 6 ustawy o finansach publicznych prowadzą do zmiany struktury działowej budżetu państwa. Na przykład Minister Obrony Narodowej po zablokowaniu kwoty 80.308,0 tys. zł w dziale 752 - Pomoc społeczna i dziale 852 - Obrona narodowa wystąpił z wnioskiem o przeniesienie tej kwoty do rezerw celowych i utworzenie nowego tytułu rezerwy na sfinansowanie wypłaty zawieszonych, zmniejszonych lub nie wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia społecznego dla emerytów i rencistów wojskowych w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 1999 r.⁷ i uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2004 r.

W związku z pozytywną opinią Komisji Finansów Publicznych nr 103 z dnia 27 października 2004 r. Minister Finansów utworzył nowy tytuł rezerwy (nr 84) na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa przeznaczonych m.in. na wypłatę zawieszonych, zmniejszonych lub nie wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia społecznego dla emerytów i rencistów wojskowych, a następnie dokonał przeniesienia kwoty 150.000,0 tys. zł do budżetu MON do działu 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne. W konsekwencji dokonano przemieszczenia wydatków pomiędzy działami klasyfikacji budżetowej.

Analogiczna sytuacja nastąpiła również w części 29 - Obrona narodowa w przypadku nowoutworzonego tytułu rezerwy nr 80 z przeznaczeniem na finansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa. Minister Obrony Narodowej zablokował wydatki na kwotę 1.000,0 tys. zł w dziale 852 - Obrona narodowa. Po utworzeniu nowego tytułu rezerwy, decyzją Ministra Finansów, środki w wysokości 1.000 tys. zł zostały przekazane do cz. 29 na sfinansowanie zobowiązań na wypłatę świadczeń dla osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległości Państwa Polskiego w dziale 755 - Wymiar sprawiedliwości.

Przepisy ustawy o finansach publicznych nie precyzują na jakie cele można przeznaczyć środki z rezerwy ogólnej. Nie kwestionując legalności rozdysponowania środków z rezerwy ogólnej, należy zwrócić uwagę na fakt, że brak jest kryteriów rozdysponowania tej rezerwy. Ponadto relatywnie niskie kwoty ujmowane w rezerwie ogólnej, nie stwarzają możliwości finansowania ważnych zadań, które mogą się pojawić w trakcie roku budżetowego.

⁷ Dz. U. Nr 106, poz. 1215.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. Stan prawny

Zgodnie z art. 66 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w budżecie państwa tworzy się rezerwę ogólną, nie wyższą niż 0,2% wydatków, którą zgodnie z art. 67 ust. 2 ujmuje się w odrębnej części budżetu państwa. Rezerwa ogólna nie może być przeznaczona na zwiększenie wydatków, które w wyniku przeniesień dokonanych na podstawie art. 96 ust. 4 ustawy o finansach publicznych - zostały uprzednio zmniejszone. Dysponentem rezerwy ogólnej jest Rada Ministrów, która może upoważnić, w drodze rozporządzenia, Prezesa Rady Ministrów i Ministra Finansów do dysponowania rezerwą ogólną do wysokości określonych kwot (art. 90 ust. 5 i 6).

W związku z tym, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2000 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa, Prezes Rady Ministrów na wniosek właściwego ministra może zwiększyć z rezerwy ogólnej budżetu państwa wydatki odpowiednich części o kwotę do 1.000 tys. zł, natomiast Minister Finansów na wniosek właściwego ministra o kwotę do 750 tys. zł.

Od 9 listopada 2001 r., zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 listopada 2001 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa⁸, wnioski właściwych ministrów składane są Prezesowi Rady Ministrów za pośrednictwem Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2000 r. nałożyło na Ministra Finansów obowiązek przedstawiania Radzie Ministrów, w terminie do 10 dnia każdego miesiąca, informacji o stanie rezerwy ogólnej na ostatni dzień poprzedniego miesiąca.

Zgodnie z art. 66 ust. 2 ustawy o finansach publicznych w budżecie państwa mogą być tworzone rezerwy celowe :

- na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w okresie opracowywania budżetu (pkt 1),

⁸ Dz. U. Nr 128, poz. 1412.

- na wydatki, których źródłem finansowania są środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, z wyjątkiem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, inne niż wymienione w art. 3 ust. 1 pkt 2 (pkt 2),
- na współfinansowanie zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej oraz programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (pkt 2a),
- gdy inne ustawy tak stanowią (pkt 3),
- na wydatki związane z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej.

Suma rezerw celowych, o których mowa w art. 66 ust. 2 pkt. 1 i 3 nie może przekroczyć 5% wydatków budżetu.

W przypadku podziału rezerw celowych, którego dokonuje (z wyjątkiem zwiększenia planowanych wydatków na wynagrodzenia) Minister Finansów, w porozumieniu z właściwymi dysponentami części budżetowych, wprowadzono termin dokonania podziału tych rezerw do 31 października, z wyjątkiem rezerw na wydatki, których źródłem finansowania są środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, w tym również nie podlegające zwrotowi (art. 90 ust. 1 ustawy o finansach publicznych).

Rezerwy celowe mogą być wykorzystane wyłącznie na wydatki, na które zostały utworzone, a Minister Finansów - po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu - może zmienić przeznaczenie rezerwy celowej (art. 90 ust. 3 i 4 ustawy o finansach publicznych).

Utworzenie nowej rezerwy celowej przez Ministra Finansów przewidziane jest po uzyskaniu pozytywnej opinii sejmowej komisji do spraw budżetu z kwoty wydatków zablokowanych, z przeznaczeniem na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa lub na cele osobno wskazane w ustawie budżetowej (art. 100 ust. 5 i 6).

Po zwiększeniu planu wydatków w części budżetowej, która otrzymała środki z rezerw budżetowych, odpowiedzialność za prawidłowe ich wykorzystanie spoczywa na kierowniku jednostki, dla której uruchomiono określoną kwotę z rezerw, a w zakresie nadzoru i kontroli na dysponencie głównym części (minister, wojewoda). Niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie środków publicznych otrzymanych z rezerw budżetowych, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 138 ust. 1 pkt 4), z wyjątkiem działań podjętych wyłącznie w celu zapobieżenia szkodzie w mieniu publicznym lub usunięcia takiej szkody albo ograniczenia społecznych skutków zdarzenia losowego (art. 139 ust. 1).

3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno – organizacyjne

W budżecie państwa na 2004 r. analogicznie jak w latach poprzednich, odrębnie została ujęta Rezerwa ogólna w części - 81 oraz Rezerwy celowe w części - 83. Z części tych dokonywane są przeniesienia, polegające na zmniejszeniu kwoty planowanych w tych rezerwach wydatków i jednocześnie zwiększeniu o tę samą kwotę planowanych wydatków w części właściwej - zgodnej z wnioskiem dysponenta. Zmiana ta nie powoduje zmiany ogólnej kwoty wydatków budżetu państwa.

W ustawie budżetowej na 2004 r. w art. 23 zaplanowano wydatki ogólnej rezerwy budżetowej w wysokości 62.000 tys. zł, która stanowiła 0,03% planowanej kwoty wydatków budżetu państwa ogółem (w 2003 r. - 0,04%).

Projekt rządowy ustawy budżetowej na rok 2004 r. w zakresie cz. 83 - Rezerwy celowe zawierał 64 pozycje rezerw celowych na łączną kwotę 12.634.678 tys. zł. W trakcie prac parlamentarnych do części 83 włączonych zostało 11 zadań na kwotę 1.259.865 tys. zł. Załącznik nr 2 do ustawy budżetowej na 2004 r. dla tej części zawierał wydatki w łącznej kwocie 13.894.543 tys. zł, przeznaczone na sfinansowanie 75 zadań (w poz. od 4 do 78), stanowiące 7,0% planowanych wydatków budżetu państwa (w 2003 r. - 4,3%).

3.2. Ewidencja finansowo-księgowa, sprawozdawczość budżetowa

Realizacja wydatków nie następuje bezpośrednio z części budżetowych 81 i 83, gdyż w częściach tych realnie nie występują strumienie pieniądza, ani po stronie dochodów, ani po stronie wydatków. Z części 81 i 83 nie są finansowane konkretne zadania budżetowe i w związku z tym, Narodowy Bank Polski nie prowadzi rachunków dla tych części budżetowych.

W częściach budżetowych 81 i 83 nie występują operacje gospodarcze w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości, stąd nie występuje obowiązek prowadzenia zakładowego planu kont, a w konsekwencji nie prowadzi się również ksiąg rachunkowych (dziennik, księga główna, księgi pomocnicze, zestawienie obrotów i sald kont, wykaz składników aktywów i pasywów).

Badanie w zakresie poprawności ewidencji decyzji wprowadzających zmiany w budżecie państwa w celu rozdysponowania limitów wydatków w częściach 81 i 83

wykazało, że ewidencja ta prowadzona była na bieżąco. Program komputerowy umożliwiał dokonywanie bieżących odczytów w zakresie kwot rozdysponowanych ogółem oraz w układzie części, działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej, a także kwot pozostających do rozdysponowania. Prowadzona ewidencja umożliwiała prawidłowe sporządzanie sprawozdań budżetowych.

3.3. Analiza wykonania budżetu państwa w części 81 – Rezerwa ogólna i części 83 – Rezerwy celowe

3.3.1. Część 81 – Rezerwa ogólna

W art. 23 ustawy budżetowej na rok 2004 została określona ogólna rezerwa budżetowa w wysokości 62.000,0 tys. zł, która stanowiła 0,03% planowanej kwoty wydatków budżetu państwa ogółem (w 2003 r. - 0,04%). Wydatki te zaplanowano w dziale 758 - Różne rozliczenia, rozdziale 75817 - Ogólna rezerwa budżetowa Rady Ministrów.

W trakcie roku budżetowego 2004 z ogólnej rezerwy decyzjami Ministra Finansów przeniesiono do innych części budżetu państwa kwotę 61.999,1 tys. zł. W odniesieniu do ustawy budżetowej na 2003 r. wysokość rezerwy ogólnej na 2004 r. zmniejszyła się o 13.000 tys. zł, tj. o 17,3%, a jej wykorzystanie było mniejsze o 12.491,0 tys. zł, tj. o 17,8%.

Wydatki z rezerwy ogólnej zostały przeniesione do wykorzystania przez dysponentów części budżetowych na podstawie:

- | | |
|---------------------------------------|------------------------------|
| - 11 uchwał Rady Ministrów | 46.537,0 tys. zł, tj. 75,0%, |
| - 42 zarządzeń Prezesa Rady Ministrów | 13.625,6 tys. zł, tj. 22,0%, |
| - 11 decyzji Ministra Finansów | 1.836,5 tys. zł, tj. 3,0%. |

Minister Finansów, realizując powyższe dyspozycje oraz korzystając ze swych upoważnień, rozdysponował limity wydatków w kwotach dopuszczalnych, tj. zgodnie z art. 90 ust. 5 ustawy o finansach publicznych oraz z § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2000 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa, podejmując w okresie od 6 lutego do 29 grudnia 2004 r. 88 decyzji w sprawie przeniesień wydatków z rezerwy ogólnej do 36 części budżetu państwa (w tym do 16 budżetów wojewodów i jednego budżetu SKO).

W strukturze rozdysponowania rezerwy ogólnej najwyższe kwoty przeniesiono do następujących części budżetu państwa:

1. 85/00 - województwa	14.183,3 tys. zł,
2. 42 - Sprawy wewnętrzne	10.944,0 tys. zł,
3. 19 - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe	5.742,6 tys. zł,
4. 20 - Gospodarka	5.000,0 tys. zł,
5. 46 - Zdrowie	5.000,0 tys. zł,
6. 76 - Urząd Regulacji Telekomunikacji i Poczty	5.000,0 tys. zł,
7. 44 - Zabezpieczenie społeczne	4.140,0 tys. zł.

W wyniku przeniesień z części 81 - Rezerwa ogólna dokonano zwiększenia wydatków w 14 działach, w tym najwyższe zmiany planu wydatków dotyczyły działów:

- 851 - Ochrona zdrowia - o 9.416,0 tys. zł,
- 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – o 8.926,7 tys. zł,
- 750 - Administracja publiczna - o 8.615,8 tys. zł,
- 010 - Rolnictwo i łowiectwo - o 7.833,1 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do terminowości rozpatrywania wniosków i wydawania decyzji przez Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na 2004 r. z tytułu zwiększenia wydatków z rezerwy ogólnej.

Minister Finansów przedstawiał Radzie Ministrów do 10-go dnia każdego miesiąca informację o stanie rezerwy ogólnej na ostatni dzień poprzedniego miesiąca, tj. zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie dysponowania rezerwą ogólną. Roczne sprawozdanie budżetowe Rb-28 dla części 81, które przekazywało prawdziwy i rzetelny obraz nierozdysponowanego limitu wydatków z rezerwy ogólnej, sporządzone zostało terminowo.

Na podstawie 11 uchwał Rady Ministrów Minister Finansów wydał decyzje w sprawie przeznaczenia limitu wydatków z rezerwy ogólnej na zwiększenia wydatków w poszczególnych częściach na kwotę 46.537,0 tys. zł:

- w części 19 - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe - 5.742,6 tys. zł - na zapewnienie realizacji porozumienia w zakresie ostatecznego rozliczenia Umowy Inwestycyjnej z dnia 13 grudnia 1993 r.,

- w części 20 - Gospodarka - 5.000,0 tys. zł - na obsługę prawną sporu inwestycyjnego między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a firmą Cargill Incorporated z siedzibą w Minneapolis,
- w części 24 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - 1.700,0 tys. zł - na pokrycie kosztów związanych z dokończeniem prac budowlano-instalacyjnych w tworzonego Archiwum Państwowego Dokumentacji Osobowej i Płacowej w Milanówku,
- w części 33 - Rozwój wsi - 1.600,0 tys. zł - na współfinansowanie działania „Ułatwienie startu młodym rolnikom”, realizowanego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich w latach 2004-2006”,
- w części 42 - Sprawy wewnętrzne - 10.744,0 tys. zł - na zapewnienie bezpieczeństwa i opieki medycznej podczas obrad Europejskiego Forum Ekonomicznego w Warszawie,
- w części 44 - Zabezpieczenie społeczne - 2.000,0 tys. zł - na pokrycie kosztów pomocy dla osób bezdomnych w okresie zimy 2004/2005,
- w części 45 - Sprawy zagraniczne - 878,4 tys. zł - na pokrycie wydatków związanych z utworzeniem nowych etatów w Attachatach Obrony Rzeczypospolitej Polskiej w Bagdadzie i Kuwejcie,
- w części 46 - Zdrowie - 5.000,0 tys. zł na dofinansowanie świadczeń wysokospecjalistycznych z budżetu państwa,
- w części 76 - Urząd Regulacji Telekomunikacji i Poczty - 5.000,0 tys. zł - na pokrycie kosztów statutowych zadań regulacyjno-kontrolnych Prezesa Urzędu,
- w części 85/02 - województwo dolnośląskie - 694,5 tys. zł, w tym: 184,5 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 510,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- w części 85/04 - województwo kujawsko-pomorskie - 366,3 tys. zł, z tego: 151,3 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 215,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,

- w części 85/06 - województwo lubelskie - 362,1 tys. zł, z tego: 194,5 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 167,6 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- w części 85/08 - województwo lubuskie - 334,3 tys. zł, z tego: 84,3 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 250,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- w części 85/10 - województwo łódzkie - 489,5 tys. zł, w tym: 174,8 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 314,7 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- w części 85/12 - województwo małopolskie - 181,5 tys. zł - na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych,
- w części 85/14 - województwo mazowieckie - 1.592,2 tys. zł, z tego: 300,0 tys. zł na zapewnienie bezpieczeństwa i opieki medycznej podczas obrad Europejskiego Forum Ekonomicznego w Warszawie, 297,2 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 995,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- w części 85/16 - województwo opolskie - 327,5 tys. zł, z tego: 67,5 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 260,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- w części 85/18 - województwo podkarpackie - 345,1 tys. zł, z tego: 156,8 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 188,3 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- w części 85/20 - województwo podlaskie - 483,6 tys. zł, z tego: 102,2 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych

- do obsługi świadczeń rodzinnych i 381,4 tys. zł sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
- w części 85/22 - województwo pomorskie - w wysokości 822,6 tys. zł, w tym: 137,6 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 685,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
 - w części 85/24 - województwo śląskie - 478,0 tys. zł, w tym: 193,0 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 285,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
 - w części 85/26 - województwo świętokrzyskie - 102,6 tys. zł - na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych,
 - w części 85/28 - województwo warmińsko-mazurskie - 473,2 tys. zł, w tym: 123,2 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 350,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
 - w części 85/30 - województwo wielkopolskie - 1.194,7 tys. zł, w tym: 224,7 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 970,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt,
 - w części 85/32 - województwo zachodniopomorskie - 624,3 tys. zł, w tym: 124,3 tys. zł na wdrożenie w jednostkach samorządu terytorialnego systemów komputerowych do obsługi świadczeń rodzinnych i 500,0 tys. zł na sfinansowanie kosztów działań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt.

Realizując 42 zarządzenia Prezesa Rady Ministrów, Minister Finansów przeniósł wydatki z rezerwy ogólnej w łącznej kwocie 13.625,6 tys. zł, do następujących części budżetu państwa:

- część 24 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego - 1.405,0 tys. zł, w tym: 800,0 tys. zł na dofinansowanie kosztów związanych z realizacją projektu budowy pomnika upamiętnienia ofiar hitlerowskiego obozu zagłady w Bełżcu,

- 273,0 tys. zł na dofinansowanie opracowania programu i założeń realizacyjnych Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie, 146,0 tys. zł na dofinansowanie realizacji zadania przygotowania państwowych obchodów 60 rocznicy oswobodzenia KL Auschwitz- Birkenau, 100,0 tys. zł na dofinansowanie XIV edycji Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie, 50,0 tys. zł na usunięcie skutków klęski żywiołowej w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych im. Jana Matejki w Nowym Wiśniczu, 20,0 tys. zł na usunięcie skutków klęski żywiołowej w Państwowej szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi i 16,0 tys. zł na usunięcie skutków klęski żywiołowej w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach,
- część 30 - Oświata i wychowanie - 1.200,0 tys. zł, w tym: 1.000,0 tys. zł na dofinansowanie wypoczynku letniego dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych i 200,0 tys. zł na dofinansowanie programu pomocy w rozwoju wybitnie uzdolnionym uczniom szkół całej Polski realizowanego przez Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci,
 - część 38 - Szkolnictwo wyższe - 38,0 tys. zł - na dofinansowanie organizacji Wschodniej Szkoły Zimowej,
 - część 41 - Środowisko - 860,0 tys. zł - na sfinansowanie kosztów sporządzenia planów zalesień gruntów rolnych,
 - część 42 - Sprawy wewnętrzne - 200,0 tys. zł - na realizację zadań związanych z pobytem w Polsce obywateli polskich i ich rodzin ewakuowanych z Iraku,
 - część 44 - Zabezpieczenie społeczne - 2.140,0 tys. zł, w tym: 250,0 tys. zł na dofinansowanie budowy w Poznaniu szkoły - Centrum Integracji Społecznej dla osób długotrwale bezrobotnych i bezdomnych, 600,0 tys. zł na dofinansowanie utworzenia Centrum Interwencji Kryzysowej w Warszawie przez Polski Komitet Pomocy Społecznej, 40,0 tys. zł na dofinansowanie uruchomienia Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia - Zespół Mieszkań Chronionych przez Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych „Agpe” w Borowym Młynie, 70,0 tys. zł na dofinansowanie pomocy w okresie jesienno-zimowym dla najuboższych członków społeczności romskiej organizowanej przez Stowarzyszenie Romów w Limanowej, 900,0 tys. zł na dofinansowanie bieżącej działalności dziennych placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w ramach

- realizacji programu „Opieka nad dzieckiem i rodziną”, 30,0 tys. zł na dofinansowanie organizowanej przez fundację Człowiek dla Człowieka w Katowicach, wigilijnej połączonej z paczkami świątecznymi dla bezdomnych z dworców kolejowych oraz ludzi ubogich, 50,0 tys. zł na dofinansowanie pomocy dla podopiecznych Stowarzyszenia Penitencjarnego „Patronat” Oddział warszawski i 200,0 tys. zł na dofinansowanie kosztów funkcjonowania Centrum Integracji Społecznej w Kielcach, utworzonego przez Caritas Diecezji Kieleckiej oraz Centrum Integracji Społecznej w Gorzowie Wielkopolskim, utworzonego przez Stowarzyszenie Pracowników Służb Społecznych „Krag”,
- część 45 - Sprawy zagraniczne - 1.833,0 tys. zł, w tym: 1.000,0 tys. zł na pokrycie kosztów kampanii reklamowej rządowego portalu promocyjnego „Panorama Polski”, 418,0 tys. zł na dofinansowanie operacji monitorowania II tury wyborów prezydenckich na Ukrainie, 229,7 tys. zł na pokrycie kosztów składki Rzeczypospolitej Polskiej do Instytutu Studiów nad Bezpieczeństwem oraz kosztów funkcjonowania mechanizmu administrującego finansowaniem operacji wojskowych Unii Europejskiej, 100,0 tys. zł na wsparcie finansowania operacji monitorowania wyborów prezydenckich na Ukrainie, 50,0 tys. zł na pomoc rozwojową dla Afganistanu - na stypendia dla trzech studentów afgańskich, studiujących na Politechnice Wrocławskiej i 35,3 tys. zł na pokrycie kosztów związanych z ekshumacją, spopieleniem i przygotowaniem do transportu prochów Antoniego i Walerii Chruściel,
- część 51 - Urząd Służby Cywilnej - 155,0 tys. zł - na pokrycie zwiększonych kosztów postępowania kwalifikacyjnego w służbie cywilnej w 2004 r.,
- część 54 - Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych - 500,0 tys. zł - na dofinansowanie zadań realizowanych przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych,
- część 59 - Agencja Wywiadu - 1.000,0 tys. zł - na zwiększenie funduszu operacyjnego,
- część 85/02 - województwo dolnośląskie - 282,4 tys. zł, w tym: 262,4 tys. zł na dofinansowanie kosztów odbudowy budynku mieszkalnego w Oleśnicy, który uległ zniszczeniu w wyniku pożaru i 20,0 tys. zł na sfinansowanie zakupu komputerów wraz z oprogramowaniem, w związku z kradzieżą, w wyniku włamania, z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu,

- część 85/08 - województwo lubuskie - 500,0 tys. zł, na realizację projektu „Modernizacja przejścia granicznego Świecko” w ramach Programu Współpracy Przygranicznej PHARE CBC Polska-Niemcy 2003,
- część 85/10 - województwo łódzkie – 2.198,0 tys. zł, w tym 1.000,0 tys. zł na dofinansowanie rozbudowy i modernizacji Domu Pomocy Społecznej w Wiśniowej Górze oraz budynku i Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Łodzi, 355,0 tys. zł na dofinansowanie remontów i modernizacji szkół w Róźnicy, Gałkowie Dużym, Pęczniewie i Brzegu, 133,0 tys. zł dla Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej na zakup dodatkowego wyposażenia, które jest konieczne dla poprawy skuteczności prowadzonych działań przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej województwa łódzkiego i 110,0 tys. zł na zakup wyposażenia niezbędnego do zabezpieczenia Wojewódzkiego Obwodu Operacyjnego w przypadku dużych i długotrwałych akcji ratowniczo-gaśniczych,
- część 85/12 - województwo małopolskie - 114,2 tys. zł, w tym: 64,2 tys. zł na sfinansowanie kosztów nadzoru i bieżącego utrzymania terenu „Żwirowiska” przy Państwowym Muzeum w Oświęcimiu i 50,0 tys. zł na dofinansowanie budowy Domu Kultury Słowackiej w Kacwinie,
- część 85/14 - województwo mazowieckie - 1.100,0 tys. zł, w tym: 1.000,0 tys. zł na dofinansowanie kosztów pozyskania mieszkań dla rodzin, które straciły dach nad głową w wyniku katastrofy budowlanej w Radomiu i 100 tys. zł na adaptację pomieszczeń zastępczych do celów mieszkalnych dla mieszkańców gminy Sanniki, którzy zostali poszkodowani w wyniku pożaru budynku mieszkalnego,
- część 85/28 - województwo warmińsko-mazurskie - 100,0 tys. zł - na dofinansowanie remontu budynku mieszkalnego w Ełku, który uległ zniszczeniu w wyniku pożaru.

Minister Finansów podjął 11 decyzji, na podstawie których zwiększył wydatki w łącznej kwocie o 1.836,5 tys. zł. Decyzje wydane przez Ministra Finansów na podstawie uprawnienia wynikającego z art. 90 ust. 6 ustawy o finansach publicznych oraz § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2000 r. obejmowały kwoty od 11,1 tys. zł do 580 tys. zł i przeznaczone były na:

- sfinansowanie kosztów działalności komisji egzaminacyjnej (w Ministerstwie Środowiska) przeprowadzającej postępowanie w sprawach stwierdzenia kwalifikacji do wykonywania dokumentacji hydrologicznych - 80,0 tys. zł,
- zakup sprzętu komputerowego i fotograficznego dla specjalistów do spraw ochrony dziedzictwa kulturowego, realizujących zadania w I i II zmianie polskiego Kontyngentu Wojskowego w Iraku - 50,0 tys. zł,
- dofinansowanie kosztów przygotowania wystawy pn. „Działania Polski na rzecz ochrony dóbr kultury w powojennym Iraku” - 35,0 tys. zł,
- wymianę systemu sterowania maszyny współrzędnościowej SIP CMM 5 wraz z oprogramowaniem w Głównym Urzędzie Miar - 580 tys. zł,
- sfinansowanie remontu pomieszczeń biurowych dla Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu z przeznaczeniem dla Zespołu zamiejscowego w Wałbrzychu - 63,0 tys. zł,
- sfinansowanie wypłaty odprawy pośmiertnej na wniosek wojewody kujawsko-pomorskiego - 11,1 tys. zł,
- sfinansowanie zbadania i oczyszczenia z materiałów niebezpiecznych terenów pomilitarnych w miejscowości Brożek, gmina Brody, powiat Żarski (województwo lubuskie) - 300,0 tys. zł,
- wypłatę odszkodowania powypadkowego, odprawy pośmiertnej i zasiłku pogrzebowego dla rodziny zmarłego funkcjonariusza Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Brzezinach, który poniósł śmierć podczas wykonywania obowiązków służbowych oraz na pokrycie kosztów pogrzebu poniesionych przez Komendę Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Brzezinach (województwo łódzkie) - 105,7 tys. zł,
- zakup wysoko specjalistycznego aparatu ultrasonograficznego na potrzeby szpitala powiatowego w Kolbuszowej - 450,0 tys. zł,
- przystosowanie nowych pomieszczeń dla Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa z przeznaczeniem dla delegatury w Elblągu - 150,0 tys. zł,
- sfinansowanie montażu sieci komputerowej, telefonicznej, żaluzji okiennych oraz kosztów przeprowadzki do nowej siedziby Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Wałbrzychu - 11,8 tys. zł.

3.3.2. Część 83 – Rezerwy celowe

W ustawie budżetowej na 2004 r. zaplanowano wydatki w części 83 - Rezerwy celowe (w poz. 4-78) w wysokości 13.894.543,0 tys. zł, co stanowiło 6,9% planowanych wydatków budżetu państwa (w 2003 r. - 4,3%). Wydatki te zaplanowano w dziale 758 - Różne rozliczenia, rozdziale 75818 - Rezerwy ogólne i celowe.

Suma utworzonych w ustawie budżetowej na 2004 r. rezerw celowych (13.894.543,0 tys. zł) - po odliczeniu wydatków, których źródłem finansowania były środki pochodzące ze źródeł zagranicznych (z wyjątkiem środków określonych w art. 3 ust. 1 pkt 2 i 2a ustawy o finansach publicznych) oraz na współfinansowanie zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej oraz programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej (6.632.157,0 tys. zł) - wynosiła 7.262.386,0 tys. zł, tj. 3,6% wydatków zaplanowanych w budżecie państwa.

W trakcie 2004 r., po uzyskaniu pozytywnych opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych, Minister Finansów utworzył 8 nowych tytułów rezerw celowych (w poz. 79-86) i zwiększył planowane wydatki z części 83 - Rezerwy celowe o 3.941.237,0 tys. zł, tj. o 28,4% do wysokości 17.835.780,0 tys. zł oraz dokonał zmiany przeznaczenia rezerw w 14 tytułach na łączną kwotę 1.942.079,2 tys. zł, tj. 14,0% wielkości planowanej w ustawie budżetowej.

Wykorzystanie rezerw celowych w 2004 r. wyniosło (łącznie z nowoutworzonymi) 17.303.125,4 tys. zł, co stanowiło 97,0% planu po zmianach. Pozostała - niewykorzystana kwota tych rezerw wynosiła 532.654,7 tys. zł, tj. 3,8% kwoty planowanej w ustawie, 3,0% planowanych wydatków po zmianach. Nierozdysponowana kwota środków z rezerw celowych dotyczyła łącznie 32 tytułów rezerw (w 2003 r. 37 tytułów) części 83 budżetu państwa.

W trakcie realizacji budżetu Minister Finansów 4.070 decyzjami dokonał przeniesień wydatków z części 83 - Rezerwy celowe do 63 części budżetu państwa, w tym do:

- budżetów wojewodów - 4.239.727,3 tys. zł, tj. 24,5% rozdysponowanego limitu wydatków w części 83,
- części 33 - Rozwój wsi - 3.360.219,7 tys. zł, tj. 19,4% rozdysponowanego limitu,
- części 73 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych - 2.652.932,0 tys. zł, tj. 17,3% rozdysponowanego limitu,
- części 39 - Transport - 1.617.129,4 tys. zł, tj. 9,3% rozdysponowanego limitu,

- części 38 - Szkolnictwo wyższe - 1.015.216,4 tys. zł, tj. 5,9% rozdysponowanego limitu,
- części 20 - Gospodarka - 837.799,5 tys. zł, tj. 4,8% rozdysponowanego limitu.

Zwiększenia wydatków wystąpiły w 31 działach klasyfikacji budżetowej, w tym głównie w działach:

- 010 - Rolnictwo i łowiectwo - o 3.748.815,9 tys. zł,
- 600 - Transport i łączność - o 2.492.975,7 tys. zł,
- 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne - o 2.405.477,0 tys. zł,
- 852- Pomoc społeczna - o 1.660.163,9 tys. zł,
- 803 - Szkolnictwo wyższe - o 1.118.866,8 tys. zł.

Planowanie i wykorzystanie rezerw celowych według poszczególnych grup ekonomicznych prezentują dane zawarte w poniższej tabeli:

Lp	Grupa ekonomiczna	Wykorzystanie 2003		2004 r.						9:3	9:5	9:7
		tys. zł	%	wg ustawy budżetowej		Budżet po zmianach		wykorzystanie				
				tys. zł	%	tys. zł	%	tys. zł	%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Ogółem	8.086.269,0	100,0	13.894.543,0	100,0	17.835.780,0	100,0	17.303.125,4	100,0	214,0	124,5	97,0
1.	Dotacje i subwencje	2.885.280,1	35,7	4.849.413,0	34,9	4.775.852,3	26,8	4.496.730,0	26,0	155,9	92,7	94,2
2.	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	18.929,6	0,2	448.269,0	3,2	383.269,0	2,1	383.210,1	2,2	2024,4	85,5	100,0
3.	Wydatki bieżące jednostek budżetowych	1.789.860,2	22,1	4.898.565,0	35,3	9.166.815,4	51,4	9.080.312,6	52,5	507,3	185,4	99,1
4.	Wydatki majątkowe	3.391.996,2	42,0	3.698.296,0	26,6	3.509.843,4	19,7	3.342.872,7	19,3	98,6	90,4	95,2
5.	Rozliczenia z bankami	203,0	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nierozdysponowane wydatki dotyczyły 32 tytułów, stanowiąc na koniec 2004 r. kwotę 532.654,7 tys. zł, tj. 3,8% budżetu po zmianach, na którą złożyły się przede wszystkim:

- 1) kwota 252.907,4 tys. zł, tj. 21,1% limitu z pozycji 7 (kredyt na restrukturyzację sektora węglowego),
- 2) kwota 140.370,2 tys. zł, tj. 27,7% limitu z pozycji 4 (kredyt na usuwanie skutków klęsk żywiołowych),
- 3) kwota 27.221,3 tys. zł, tj. 1,2% limitu z pozycji 14 (dofinansowanie zadań w związku z likwidacją ulg i zwolnień w podatku dochodowym od osób fizycznych).

Przyczyną nierozdysponowania rezerw był m.in.: brak wniosków dysponentów (np. poz. 4), przeciągające się procedury uruchamiania pożyczki na realizację restrukturyzacji węgla kamiennego oraz poprawa koniunktury na rynku węgla kamiennego (poz. 7), brak przygotowania dysponentów do zagospodarowania środków ujętych

w rezerwie (np. poz. 8), późniejszego niż zakładano wykorzystania środków na wynagrodzenia i limitu zatrudnienia (np. poz. 57), braku dopłat do oprocentowania kredytów eksportowych (poz. 46).

W projekcie rządowym ustawy budżetowej na rok 2004 w części 83 przedłożono 64 tytuły rezerw celowych na łączną kwotę 12.634.678 tys. zł. W ustawie budżetowej na 2004 r. przedstawiono 75 pozycji na kwotę 13.894.543 tys. zł, w tym 11 tytułów rezerw na kwotę 1.259.865 tys. zł zostało wprowadzonych do tej ustawy w trakcie prac parlamentarnych.

Przepisy zawarte w art. 66 ustawy o finansach publicznych nie były bezwzględnie stosowane w praktyce. W rezultacie powstała sytuacja, że w części 83 występowały zarówno wydatki znane lub możliwe do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiedniej części budżetowej (np. wydatki inwestycyjne ujęte w poz. 11, 43, 52, 63, 65, 67, 68, 71, 74, 76⁹; wydatki na składki do organizacji międzynarodowych - poz. 59), jak również wydatki znane lub możliwe do przewidzenia, lecz włączone do tej części innymi ustawami (np. programy wieloletnie - poz. 24, 30, 37, 47, 54) oraz wydatki, których nie można przewidzieć ani zakwalifikować.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, tak znaczna liczba tytułów i wysokość kwot ujętych w rezerwach celowych, prowadzą do coraz mniejszej przejrzystości finansów publicznych. Utrudnia to prace w Sejmie nad projektem ustawy budżetowej, bowiem plan wydatków dla wielu dysponentów nie jest w pełni porównywalny z przewidywanym wykonaniem w poprzednim roku. W wykonaniu budżetu środki z rezerw są zaliczane do właściwych podziałek klasyfikacji budżetowej, a w planie występują jako osobne tytuły.

Na krytyczną ocenę zasługuje, zdaniem NIK, niepokojące zjawisko wnioskowania przez dysponentów części o utworzenie i rozdysponowanie rezerw celowych, które z kolei zgłaszane były przez tych samych dysponentów (w związku z brakiem realizacji zadań) do ujęcia w wykazie wydatków nie wygasających z upływem roku budżetowego 2004. Porównanie uruchomionych rezerw celowych z zadaniami ujętymi w załączniku Nr 1 i 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2004 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego⁴⁶ wykazało, iż niektóre wydatki ujęte

⁹ Wyszczególnienie tytułów rezerw celowych – załącznik nr 4.

w cz. 83 budżetu państwa na rok 2004 zostały, w części lub w całości, przesunięte do realizacji w 2005 r., a nawet 2006 r., np.:

- część 19 - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe - dysponent otrzymał, w ramach poz. 52 - *Wypożyczenie państwowych jednostek budżetowych w sprzęt komputerowy niezbędny do korzystania z systemu bankowości elektronicznej oraz komunikacji z systemem informatycznym wdrażanym do obsługi rachunku centralnego budżetu państwa*, środki w wysokości 24.854,7 tys. zł (99,4% kwoty poz. 52 rezerw celowych), które w 100,0% przeszły na wydatki niewygasające,
- część 16 - Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - dysponent otrzymał, w ramach poz. 67 - *Leasing specjalnego środka transportu*, środki w wysokości 30.807 tys. zł (100% kwoty poz. 67 rezerw celowych), które w całości przeszły na wydatki niewygasające,
- część 24 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego dysponent otrzymał, w ramach poz. 65 - *Budowa Muzeum Historii Żydów Polskich*, środki w wysokości 5.000 tys. zł (100% kwoty poz. 65 rezerw celowych), które w całości przeszły na wydatki niewygasające,
- część 39 - Transport - dysponent otrzymał, w ramach poz. 71 - *Regionalne przewozy pasażerskie*, środki w wysokości 300.000 tys. zł (54,5% kwoty poz. 71 rezerw celowych), które w 33,3% przeszły na wydatki niewygasające z terminem realizacji - 30 czerwca 2006 r.,
- część 42 - Sprawy wewnętrzne - dysponent otrzymał, w ramach poz. 10 - *Integracja z Unią Europejską*, środki w wysokości 402.424 tys. zł (11,2% kwoty poz. 10 rezerw celowych), które w 74,5% przeszły na wydatki niewygasające.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, świadczy to o tym, że działania Ministra Finansów w zakresie rozdysponowania limitów wydatków nie we wszystkich przypadkach było celowe oraz poprzedzone wnikliwą analizą składanych wniosków o uruchomienie wydatków z rezerw celowych. Powyższe działania spowodowały uruchomienie środków w kwocie co najmniej 817 mln zł na zadania, których realizację przeniesiono na 2005 r., a w skrajnym przypadku na 2006 r. Budżet państwa musiał więc zabezpieczyć środki, które pozostawały niewykorzystane, zamiast skorzystać z możliwości dokonania oszczędności.

Zmiany przeznaczenia rezerw celowych

W 2004 r. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych wydała 21 pozytywnych opinii w zakresie zmiany przeznaczenia kwot z poszczególnych pozycji części 83 - Rezerwy celowe. W porównaniu do 2003 r. kwota zmian zwiększyła się o 1.736.212,7 tys. zł, tj. aż o 841,8%.

Zmiany przeznaczenia tytułów rezerw celowych dotyczyły 14 tytułów (pozycje nr 4, 7, 8, 11, 12, 14, 16, 20, 23, 30, 33, 34, 61, 76). Umożliwiły one przeniesienie wydatków m.in. na następujące zadania:

- dopłaty bezpośrednie dla rolników – 1.171.950,0 tys. zł,
- zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminy - na realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 30 lipca 2004 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych¹⁰, która rozszerzała krąg osób uprawnionych do tych świadczeń oraz podwyższenia kwoty zasiłku dla niektórych grup osób - 210.130 tys. zł,
- dotacje celowe za zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminy - na realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹¹ - 84.035,0 tys. zł,
- częściowe sfinansowanie zakupu obiektu biurowego położonego u zbiegu Al. J. Ch. Szucha i ul. Litewskiej dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych (78.500 tys. zł).

Największe zmiany nastąpiły w następujących tytułach rezerw:

- pozycji nr 14 - 634.433,5 tys. zł, co stanowiło 41,6% wartości rezerwy,
- pozycji nr 7 - 500.000,0 tys. zł, co stanowiło 41,7% wartości rezerwy,
- pozycji nr 11 - 365.000,0 tys. zł, co stanowiło 26,2% wartości rezerwy,
- pozycji nr 30 - 121.950,0 tys. zł, co stanowiło 37,0% wartości rezerwy,

W 2004 r. dokonano zmiany przeznaczenia całej kwoty rezerw ujętych w pozycjach 8, 34 i 76.

Działania powyższe były zgodne z art. 90 ust. 4 ustawy o finansach publicznych. Łącznie Minister Finansów rozdysponował kwotę 1.929.161,3 tys. zł, pozostała niewykorzystana kwota 13.302,1 tys. zł. Zwraca jednakże uwagę fakt, iż w stosunku do 2003 r. nastąpił wzrost kwoty tych zmian o 1.736.212,7 tys. zł, tj. aż o 841,8%. Ponadto w trakcie 2004 r. Minister Finansów dokonał 186 korekt decyzji rozdysponujących poszczególne tytuły rezerw ujętych w części 83. Zdaniem NIK świadczy to m.in. o tym, że:

- dysponenti części budżetowych zgłaszając tematy zadań, celem ujęcia ich w części 83 projektu ustawy budżetowej, byli niejednokrotnie nieprzygotowani do realizacji swoich wniosków,

¹⁰ Dz. U. Nr 192, poz. 1963,

¹¹ Dz. U. Nr 228, poz. 2255 ze zm.

- wnioski o uruchomienia środków w ramach danej rezerwy zawierały błędne dane (np. nazwy zadania, podziałek klasyfikacji budżetowej) lub kwoty we wniosku były odmienne od faktycznego zapotrzebowania,
- system weryfikacji wniosków dysponentów zgłaszających zdania celem ujęcia ich w limicie wydatków części 83 nie eliminował nierzetelnych wniosków dysponentów o zabezpieczenie środków na zadania nieprzygotowane do realizacji.

Ponadto takiej sytuacji może sprzyjać brak szczegółowych zasad rozdysponowywania i wykorzystania środków z rezerw celowych i rezerwy ogólnej.

Rozdysponowanie rezerw ujętych w załączniku nr 2 do ustawy budżetowej

- poz. 4 - kredyt na usuwanie skutków klęsk żywiołowych - 506.420 tys. zł

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 366.049,8 tys. zł, tj. w 72,3%. Minister Finansów wydał w okresie od 29 stycznia do 30 października 2004 r. 29 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 16, 22¹² i budżetach wojewodów. Pozostała niewykorzystana kwota 140.370,2 tys. zł.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków w tej pozycji (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 95) dotyczyła kwoty 14.000,0 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane w kwocie 13.999,2 tys. zł z przeznaczeniem na udzielenie pomocy samorządom, których infrastruktura w sposób znaczący została zniszczona w wyniku klęsk żywiołowych.

- poz. 5 - kredyty na infrastrukturę drogową i portową - 1.095.270 tys. zł

Wskazana rezerwa stanowiła ekwiwalent złotowy środków finansowych przyznanych Polsce na mocy umów kredytowych zawartych z Międzynarodowymi Instytucjami Finansowymi (Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Światowy) na realizację: Drogowej Trasy Średnicowej (kontynuacja budowy drogi szybkiego ruchu na terenie aglomeracji katowickiej), Autostrady A4 (budowa Autostrady na odcinku Nogawczyce - Kleszczów oraz Wrocław - Krzywa), Projektu Rehabilitacji Dróg Priorytetowych (remont i modernizacja najbardziej zniszczonych odcinków polskiej sieci drogowej), Projektu Dróg Tranzytowych (modernizacja i budowa odcinków drogowych na trasie Bielsko-Biała - Cieszyn - Żywiec - Zwardoń), II Projektu Portowego

¹² Nazwa części klasyfikacji budżetowej – załącznik nr 3.

(modernizacja toru wodnego Szczecin - Świnoujście - budowa dróg dojazdowych i nabrzeża w porcie Świnoujście), III Projektu Drogowego (wsparcie dla GDDKiA na przygotowanie zadań inwestycyjnych pod finansowanie poakcesyjne). Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 1.095.240,0 tys. zł, tj. w 100%. Minister Finansów wydał 16 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 21 i 39 budżetu państwa oraz w części 85/24 - województwo śląskie. Pozostała niewykorzystana kwota 30,0 tys. zł.

- poz. 6 - kredyt na program aktywizacji obszarów wiejskich - 136.950,0 tys. zł

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 136.685,2 tys. zł, tj. w 99,8%. Minister Finansów wydał 687 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 17, 30, 31, 32 i w budżetach wojewodów. Pozostała niewykorzystana kwota 264,8 tys. zł.

- poz. 7 - kredyt na restrukturyzację węgla kamiennego - 1.198.230 tys. zł

Rezerwa stanowiła ekwiwalent złotowy środków finansowych przyznanych Polsce w formie kredytu przez Bank Światowy na wsparcie finansowe niezbędne do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006¹³.

Planowane wydatki 1.198.230,0 tys. zł rozdysponowano w wysokości 945.322,6 tys. zł, tj. w 78,9%. W dniach od 30 lipca do 28 grudnia 2004 r. Minister Finansów wydał 10 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 20 i 33 budżetu państwa. Pozostała niewykorzystana kwota 252.907,4 tys. zł.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków w tej pozycji (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 104) dotyczyła kwoty 500.000,0 tys. zł na dopłaty bezpośrednie dla rolnictwa.

- poz. 8 - kredyt na program łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwa węgla kamiennego - 103.750 tys. zł

Rezerwa stanowiła ekwiwalent złotowy środków finansowych przyznanych Polsce w formie kredytu przez Bank Rozwoju Rady Europy na realizację programu mającego charakter samorządowo-rządowy (w dniu 24 maja 2004 r. zostało zawarte Porozumienie w sprawie realizacji „Programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwa węgla kamiennego” między Ministrem

¹³ Dz. U. Nr 210, poz. 2037.

Gospodarki i Pracy, Wojewodą Śląskim a Województwem Śląskim). Środkami z pożyczki planowano finansować zadania w ramach dwóch komponentów: linia pożyczkowa dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozwój infrastruktury lokalnej skierowanej na rozwój przedsiębiorczości. Rezerwa została rozdysponowana na kwotę 95.420,0 tys. zł, tj. w 92,0%. Minister Finansów wydał 3 decyzje, którymi zwiększył wydatki w części 85/24 - województwo śląskie. Pozostała nie wykorzystana kwota 8.330,0 tys. zł.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków w tej pozycji (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 82) dotyczyła kwoty 103.750,0 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane w wysokości 95.420,0 tys. zł z przeznaczeniem na modernizację i budowę struktur lokalnych skierowanych na rozwój przedsiębiorczości.

- poz. 9 - rezerwa na usuwanie skutków klęsk żywiołowych - 253.000 tys. zł

Rezerwa stanowiła uzupełnienie środków kredytowych (poz. 4 rezerw). Umowy kredytowe przewidywały obowiązek zaangażowania krajowych środków finansowych na współfinansowanie zadań dotyczących usuwania klęsk żywiołowych. W ramach tej rezerwy przewidywano także finansowanie wydatków na dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, określonych w ustawie z dnia 8 lipca 1999 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na usuwanie skutków powodzi¹⁴. Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 253.000,0 tys. zł. Minister Finansów w okresie od 10 stycznia do 30 października 2004 r. wydał 140 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 16, 18, 22, 24, 29, 33, 42 i w budżetach wojewodów.

- poz. 10 - integracja z Unią Europejską, w tym: dopłaty bezpośrednie dla rolnictwa, współfinansowanie budowy dróg i autostrad, współfinansowanie programu SAPARD oraz innych programów przedakcesyjnych, współfinansowanie PROW, współfinansowanie programów realizowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, uzupełnienie środków na wpłatę do budżetu Unii, a także na pokrycie zobowiązań wobec UE z tytułu realizacji projektów - 3.598.684 tys. zł

Rezerwa została rozdysponowana zgodnie z przeznaczeniem w kwocie 3.577.124,8 tys. zł, tj. w 99,4%. Minister Finansów w okresie od 29 marca

¹⁴ Dz. U. Nr 62, poz. 690 ze zm.

do 26 października 2004 r. wydał 462 decyzje, którymi zwiększył wydatki w częściach: 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 48, 49, 53, 58, 60, 64, 71, 76 i budżetach wojewodów. Pozostała nie wykorzystana kwota 21.559,2 tys. zł.

- **poz. 11 - kontrakty wojewódzkie oraz współfinansowanie programów rozwoju regionalnego - 1.397.400 tys. zł, w tym 150.000 tys. zł na budowę metra w Warszawie oraz na dofinansowanie inwestycji oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 1.374.053,0 tys. zł, tj. w 98,3%. Minister Finansów w okresie od 4 maja do 28 października 2004 r. wydał 744 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 22, 24, 33, 34, 38, 42, 46 i budżetach wojewodów. Pozostała nie wykorzystana kwota 23.347,0 tys. zł.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiednich części budżetowych.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków tej pozycji (na podstawie pozytywnych opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 81 i 105) dotyczyła kwoty 365.000,0 tys. zł, na dopłaty bezpośrednie dla rolników (350.000,0 tys. zł) oraz na wspieranie rozwoju regionalnego realizowanego w ramach Funduszu Rozwoju Inwestycji Komunalnych (15.000,0 tys. zł).

- **poz. 12 - zasiłki z pomocy społecznej - 440.590 tys. zł**

Rezerwa została przewidziana na uzupełnienie zaplanowanych w budżetach wojewodów dotacji celowych na finansowanie zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych gminom z przeznaczeniem na wypłaty zasiłków pomocy społecznej oraz na dotacje celowe na dofinansowanie zadania własnego gmin z zakresu dożywiania uczniów. Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 435.266,7 tys. zł, tj. w 98,8%. Minister Finansów w okresie od 24 maja do 28 października 2004 r. wydał 19 decyzji zwiększając wydatki w budżetach wojewodów. Pozostała nie wykorzystana kwota 5.323,3 tys. zł.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków w tej pozycji (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 106) dotyczyła kwoty 84.035,0 tys. zł

- na realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

- **poz. 13 - zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze - 132.300 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 132.300,0 tys. zł. Minister Finansów 2 decyzjami wydanymi w dniu 25 sierpnia i 6 października 2004 r. zwiększył wydatki w budżetach wojewodów przeznaczone na wypłatę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami do tych zasiłków oraz zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, która weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r.

- **poz. 14 - dofinansowanie zadań w związku z likwidacją ulg i zwolnień w podatku dochodowym od osób fizycznych - 1.526.000 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 1.498.778,7 tys. zł, tj. w 98,2%. Minister Finansów wydał 68 decyzji którymi zwiększył wydatki w częściach: 20, 21, 24, 29, 30, 31, 33, 36, 38, 39, 42, 45, 46 i w budżetach wojewodów. Pozostała nie rozdysponowana kwota 27.221,3 tys. zł.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków tej pozycji (na podstawie pozytywnych opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 83, 89, 96, 102 i 107) dotyczyła kwoty 634.433,5 tys. zł, tj. aż 41,6% zaplanowanych na rok 2004 wydatków z tego tytułu. Środki te zostały wykorzystane w pełnej wysokości - na realizację świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy z dnia 30 lipca 2004 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (210.130 tys. zł), dopłaty bezpośrednie dla rolników (200.000,0 tys. zł), częściowe sfinansowanie zakupu obiektu biurowego położonego u zbiegu Al. J. Ch. Szucha i ul. Litewskiej dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych (65.000 tys. zł), uregulowanie zobowiązań międzynarodowych Ministra Kultury i Sztuki (48.000,0 tys. zł), dofinansowanie w 2004 r. letniego wypoczynku dzieci byłych pracowników państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej (15.000 tys. zł), zakup autobusów szkolnych (4.650 tys. zł). W ramach powyższej rezerwy sfinansowano m. in. także: pomoc materialną dla studentów uczelni państwowych i niepaństwowych, kształcących się w różnych formach studiów (695.639,1 tys. zł) oraz skutki ubruttowienia dodatków zagranicznych w placówkach MSZ (90.319,6 tys. zł).

- **poz. 15 - wdrożenie III etapu poprawy wynagrodzeń pracowników cywilnych szkolnictwa wyższego - 354.825 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 354.825,0 tys. zł. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki w częściach: 21, 24, 28, 38, 42 i 46 z przeznaczeniem na poprawę wynagrodzeń pracowników cywilnych szkolnictwa wyższego oraz na nagrody dla nauczycieli akademickich za ich osiągnięcia naukowe, artystyczne i dydaktyczne przyznawane z inicjatywy właściwego ministra.

- **poz. 16 - dofinansowanie kosztów wdrażania reformy oświaty - 116.999 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 116.999,0 tys. zł. Minister Finansów wydał 167 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 24, 30, 37 i w budżetach wojewodów, z przeznaczeniem m.in. na: centralny zakupu autobusów szkolnych przeznaczonych na dowożenie dzieci do szkół (39.557,4 tys. zł), egzaminy zewnętrzne dla uczniów (25.101 tys. zł), awans zawodowy nauczycieli w szkołach i placówkach prowadzonych przez ministrów oraz kuratoriach oświaty (22.350,6 tys. zł), wyposażenie Centrów Kształcenia Ustawicznego i Centrów Kształcenia Praktycznego oraz wybranych szkół zawodowych w specjalistyczne stanowiska do przeprowadzania zewnętrznych egzaminów zawodowych (11.250 tys. zł).

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków w tej pozycji (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 108) dotyczyła kwoty 336,7 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane na sfinansowanie kosztów egzaminu dojrzałości.

- **poz. 17 - Stypendia i pomoc materialna dla młodzieży wiejskiej - 70.700 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 70.700,0 tys. zł. Minister Finansów wydał 35 decyzji, którymi zwiększył wydatki w części 24 i w budżetach wojewodów z przeznaczeniem na współfinansowanie stypendiów socjalnych dla młodzieży wiejskiej.

- **poz. 18 - środki na realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych - 10.000 tys. zł**

Rezerwa została zaplanowana na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Rezerwa rozdysponowana została w kwocie 10.000,0 tys. zł. Minister Finansów wydał 1 decyzję, którą zwiększył wydatki w budżetach wojewodów, na organizację w gminach stanowisk pracy, głównie na zakup komputerów i oprogramowania.

- **poz. 19 - tworzenie i funkcjonowanie wyższych szkół zawodowych - 22.504 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 22.504,0 tys. zł. Minister Finansów wydał 3 decyzje którymi zwiększył wydatki w części 38, dla utworzonych wyższych szkół zawodowych w Łomży, Głogowie, Gnieźnie i Wałczu.

- **poz. 20 - dotacje dla placówek opiekuńczo-wychowawczych na sfinansowanie uzyskanego w 2004 r. wyższego stopnia awansu zawodowego nauczycieli - 10.000 tys. zł**

Rezerwa została zaplanowana na uzupełnienie ujętych w budżetach wojewodów dotacji celowych na realizację bieżących zadań własnych powiatów z przeznaczeniem na dofinansowanie działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych w związku z uzyskiwaniem w 2004 r. przez nauczycieli wyższego stopnia awansu zawodowego. Rezerwa rozdysponowana została w 100%. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków w tej pozycji (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 101) dotyczyła kwoty 7.415,9 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane w pełnej wysokości na dofinansowanie działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych.

- **poz. 21. - Program „Bilet do przyszłości”, w tym stypendia Prezesa Rady Ministrów - 30.000 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 29.941,1 tys. zł, tj. w 99,8%. Minister Finansów wydał 40 decyzji, którymi zwiększył wydatki w części 30 i budżetach wojewodów m.in. na: na stypendia Prezesa RM dla uczniów szczególnie uzdolnionych (14.741,6 tys. zł) oraz zakup i dystrybucję podręczników szkolnych dla uczniów niepełnosprawnych (12.000,0 tys. zł). Pozostała niewykorzystana kwota 58,9 tys. zł.

- **poz. 22 - przysposobienie obronne studentów - 5.691 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została w 100,0%. Minister Finansów, na podstawie wydanej decyzji, zwiększył wydatki w częściach: 21, 24, 38 i 46 na sfinansowanie kosztów związanych z umożliwieniem odbycia przez studentów i studentki w 2004 r. przysposobienia obronnego.

- poz. 23 - pomoc dla repatriantów -15.000 tys. zł

Środki zaplanowano na finansowanie zadań określonych w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji¹⁵, z przeznaczeniem dla województw, na terenie których osiedlać się będą repatrianci. Pomoc dotyczyła m.in. pokrycia kosztów przejazdu, organizacji kursów języka polskiego i bieżącego utrzymania repatrianta, a także zwrotu kosztów gminom, które zapewniły repatriantom przybyłym do Polski lokal mieszkalny z zasobów komunalnych. Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 14.755,4 tys. zł, tj. w 98,4%. Minister Finansów wydał 5 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 30, 42, 45 i w budżetach wojewodów.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków z tego tytułu (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 109) dotyczyła kwoty 4.000,0 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane w pełnej wysokości na sfinansowanie kosztów związanych z opieką nad cudzoziemcami ubiegającymi się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce.

- poz. 24 - pomoc dla społeczności romskiej - 5.000 tys. zł

Rezerwa została utworzona na realizację programu wieloletniego "Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce" w celu udzielenia pomocy społeczności romskiej na obszarze całego kraju. Środki te miały być przeznaczone w szczególności na: poprawę sytuacji bytowej, ochronę zdrowia i higienę, edukację, przeciwdziałanie bezrobociu, przestępstwom popełnianym na tle etnicznym, a także podtrzymywaniu i propagowaniu kultury romskiej. Rezerwa rozdysponowana została w kwocie 5.000,0 tys. zł. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki w części 43 i budżetach wojewodów.

- poz. 25 - pomoc dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy, którzy wymagają wsparcia w związku z ich integracją na terenie Polski oraz cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy - 5.412 tys. zł

Środki zaplanowano na sfinansowanie pomocy dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy, realizowanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁶ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania pomocy uchodźcom, wysokości świadczeń pieniężnych, form i zakresu pomocy, trybu

¹⁵ Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 ze zm.

¹⁶ Dz. U. Nr 64, poz. 592 ze zm.

postępowania w tych sprawach oraz warunków pomocy lub jej odmowie oraz dla cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy, na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej¹⁷.

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 5.056,1 tys. zł, tj. w 93,4%. Minister Finansów wydał 5 decyzji, którymi zwiększył wydatki w części 42 i w budżetach wojewodów. Pozostała nie rozdysponowana kwota 355,9 tys. zł.

- poz. 26 - współfinansowanie programu „Aktywizacja obszarów wiejskich” - 30.000 tys. zł

Rezerwa została zaplanowana jako uzupełnienie środków kredytu, ujętego w poz. 6 - rezerw celowych (w tym: na współfinansowanie kredytu na realizację programu aktywizacji obszarów wiejskich). Środki z tej pozycji zostały rozdysponowane w dniach od 29 stycznia do 29 października 2004 r. na kwotę 28.712,6 tys. zł, tj. w 95,7%. Minister Finansów wydał 245 decyzji, którymi zwiększył wydatki w części 17, 30, 31, 32 i w budżetach wojewodów.

- poz. 27 - rezerwa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego - 92.340 tys. zł

Środki tej rezerwy zostały zaplanowane na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności na zadania związane z pomocą społeczną oraz wyrównywanie różnic w dochodach jednostek samorządu terytorialnego po zmianie systemu finansowania zadań. Rezerwa rozdysponowana została w pełnej wysokości. Minister Finansów trzema decyzjami zwiększył wydatki w części 82 - Subwencje ogólne jednostek samorządu terytorialnego.

- poz. 28 - finansowanie inwestycji rozpoczętych przed 1 stycznia 1999 r. na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach publicznych powiatowych i krajowych w miastach na prawach powiatu oraz na dofinansowanie rzecznych przepraw promowych - 285.106 tys. zł

Środki zaplanowano, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁸. Rezerwa rozdysponowana została

¹⁷ Dz. U. Nr 109, poz. 1176 ze zm.

¹⁸ Dz. U. Nr 203, poz. 1966 ze zm.

w planowanej wysokości. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki części 82.

- **poz. 29 - dofinansowanie bieżących zadań własnych samorządów związanych z prowadzeniem instytucji kultury, przejętych z dniem 1 stycznia 1999 r. - 132.365 tys. zł**

Środki zaplanowano na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury w szczególności na dofinansowanie programów realizowanych przez instytucje kultury i instytucje filmowe, przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego w dniu 1 stycznia 1999 r. Rezerwa rozdysponowana została w planowanej wysokości. Minister Finansów wydał jedną decyzję, którą zwiększył wydatki w części 24 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

- **poz. 30 - realizacja programu wyposażania Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe - 330.000 tys. zł**

Środki zaplanowano na realizację ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe” i zapewnienie warunków jego realizacji¹⁹. W ramach rezerwy dla Ministerstwa Obrony Narodowej przewidziano środki w wysokości 178.050 tys. zł na wydatki inwestycyjne oraz dla Ministerstwa Finansów 151.950 tys. zł na obsługę kosztów finansowania programu. Minister Finansów wydał 4 decyzje, którymi zwiększył wydatki części 29 (o 178.050 tys. zł), części 33 (o 121.950,0 tys. zł) oraz części 78 (o 30.000,0 tys. zł).

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków tego tytułu (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 110) dotyczyła kwoty 121.950,0 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane na dopłaty bezpośrednie dla rolników.

- **poz. 31 zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa, w tym: opłata dla Gminy Różan z tytułu lokalizacji na jej terenie Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych, refundacja spółdzielniom mieszkaniowym kosztów uzasadnionych prac związanych z podziałem nieruchomości oraz ewidencją gruntów -- 230.522 tys. zł**

¹⁹ Dz. U. Nr 89, poz. 972 ze zm.

Rezerwa rozdysponowana została w kwocie 230.522 tys. zł. Minister Finansów wydał 280 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 15, 19, 45, 53, 82, w budżetach wojewodów i SKO (86/83), na uregulowanie m.in. następujących tytułów zobowiązań:

- służby zdrowia - powstałych w okresie przed usamodzielnieniem się jednostek ochrony zdrowia (wynikających w wyroków sądów),
- na rzecz osób fizycznych za przejęte z dniem 1 stycznia 1999 r. przez Skarb Państwa, samorządy województw i powiaty nieruchomości zajęte pod drogi publiczne,
- na refundację spółdzielniom mieszkaniowym poniesionych przez nie kosztów związanych z podziałem nieruchomości oraz czynności związanych z rozgraniczaniem nieruchomości oraz ewidencją gruntów i budynków, w tym również uzasadnionych kosztów prac geodezyjnych,
- powstałych w 2003 r. z tytułu finansowania oświetlenia dróg publicznych, dla których gmina nie jest zarządcą oraz dróg publicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych w granicach miast na prawach powiatu,
- wypłatę odszkodowań zasądzonych od Skarbu Państwa dla osób niesłusznie represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,
- wynikających z wyroków i decyzji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,

- poz. 32 - środki na finansowanie przez Krajowe Biuro Wyborcze ustawowo określonych zadań dotyczących wyborów i referendów - 87.190 tys. zł

Środki zaplanowano na finansowanie przez Krajowe Biuro Wyborcze ustawowo określonych zadań dotyczących wyborów i referendów z przeznaczeniem na: wybory do Parlamentu Europejskiego; wybory uzupełniające do Senatu RP; wybory samorządowe - ponowne, przedterminowe i uzupełniające oraz referenda lokalne w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji. Rezerwa rozdysponowana została w kwocie 79.225,7 tys. zł, tj. w 90,9%. Minister Finansów wydał 13 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 11 i 45. Pozostała niewykorzystana kwota 7.964,3 tys. zł.

- poz. 33 - środki na zapewnienie odbycia stażu podyplomowego lekarzy, lekarzy stomatologów, pielęgniarek i położnych oraz dofinansowanie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych - 150.000 tys. zł

Środki przeznaczono na cele ujęte w tytule rezerwy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty²⁰ oraz ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej²¹. Rezerwa rozdysponowana została w planowanej wysokości. Minister Finansów wydał 73 decyzje, którymi zwiększył wydatki częściami: 29, 46 i w budżetach wojewodów.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków z tego tytułu (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 111) dotyczyła kwoty 11.642,0 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane na sfinansowanie: sześciomiesięcznego stażu farmaceutów, świadczeń zdrowotnych oraz zadań inwestycyjnych w Lublinie i Wrocławiu.

- poz. 34 - Program działań osłonowych i restrukturyzacji w ochronie zdrowia - 80.000 tys. zł

Rezerwa rozdysponowana została w kwocie 79.947,4 tys. zł, tj. w 99,9%. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki w części 46.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków z tego tytułu (na podstawie pozytywnej opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 97) dotyczyła kwoty 80.000,0 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane w wysokości 79.947,4 tys. zł, na sfinansowanie m.in.: programu polityki zdrowotnej, wdrażania „Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych 2004 - 2007” (15.000 tys. zł), wydatków stacji sanitarno-epidemiologicznych (21.620 tys. zł), procedur wysokospecjalistycznych (14.210 tys. zł) i zakupu leków antyretrowirusowych (18.000 tys. zł). Pozostała niewykorzystana kwota 52,6 tys. zł.

- poz. 35 - dotacje celowe na dofinansowanie funkcjonowania centrów powiadamiania ratunkowego w ramach tworzenia systemu państwowego ratownictwa medycznego - 5.250 tys. zł

Rezerwę zaplanowano na finansowanie wydatków pozapłacowych w centrach powiadamiania ratunkowego, które były dofinansowywane od roku 2002 w ramach programu Zintegrowane Ratownictwo Medyczne oraz spełniają wymagania określone w ustawie z dnia 6 grudnia 2002 r. o świadczeniu usług ratownictwa

²⁰ Dz. U. Nr 2002 r. Nr 21, poz. 204, ze zm.

²¹ Dz. U. z 2001 r., Nr 57, poz. 602 ze zm.

medycznego²². Rezerwa rozdysponowana została w 100,0%. Minister Finansów wydał 16 decyzji, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów.

- **poz. 36 - środki na realizację zadań wynikających z ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji - 104.927 tys. zł**

Środki zaplanowane zostały zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji²³ która stanowi, że przedsiębiorcom realizującym nowe inwestycje można udzielić wsparcia finansowego z przeznaczeniem na: dofinansowanie wydatków inwestycyjnych, utworzenie nowych miejsc pracy oraz szkolenie pracowników. Rezerwa rozdysponowana została w 100,0%. Minister Finansów decyzją z dnia 26 października 2004 r. zwiększył wydatki w części 20.

- **poz. 37 - Program dla Odry 2006 - 91.288 tys. zł**

Środki zaplanowano na realizację programu wieloletniego pn. „Program dla Odry 2006” stosownie do postanowień ustawy z dnia 6 lipca 2001 r.²⁴. Celem Programu jest zbudowanie systemu czynnego i biernego zabezpieczenia przeciwpowodziowego, ochrona środowiska przyrodniczego i czystości wód, usunięcie szkód powodziowych, prewencyjne zagospodarowanie przestrzenne oraz renaturyzacja ekosystemów, zwiększenie lesistości, utrzymanie i rozwój żeglugi śródlądowej oraz energetyczne wykorzystanie rzek. Do koordynowania realizacji zadań Programu został upoważniony Pełnomocnik Rządu, którym jest Wojewoda Dolnośląski. Rezerwa rozdysponowana została w pełnej wysokości. Minister Finansów wydał 10 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach 22, 41 i w budżetach wojewodów, m.in. na: dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce, modernizację Wrocławskiego Węzła Wodnego (dokumentacja), ochronę od powodzi Wrocławia, Opola, Ziemi Kłodzkiej, zlewni Bystrzycy, Słubic, budowle regulacyjne na Odrze, zbiornik Racibórz i zadania z zakresu LASY - realizowane przez Dyrekcje Lasów Państwowych we Wrocławiu i Katowicach.

- **poz. 38 - zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym na działania związane z ochroną przed zagrożeniem wystąpienia gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) oraz dofinansowania kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej - 75.000 tys. zł**

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 75.000 tys. zł. Minister Finansów wydał 39 decyzji, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów,

²² Dz. U. Nr 241, poz. 2073, ze zm.

²³ Dz. U. Nr 41, poz. 363, ze zm.

²⁴ Dz. U. Nr 98, poz. 1067, ze zm.

na dofinansowanie: zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz wykonywania kontroli granicznej przez Graniczny Inspektorat w Korczowej, zgodnie z obowiązującymi standardami wspólnotowymi na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej.

- **poz. 39 - rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania (w tym 858 tys. zł jako skutki przechodzące z roku 2003) - 17.283 tys. zł**

Środki zaplanowane zostały na sfinansowanie zwiększenia wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla 405 osób, zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw²⁵. Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 10.982,4 tys. zł, tj. w 63,5% na podstawie uchwał Rady Ministrów. Minister Finansów wydał 60 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 16, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 49, 53, 64, 71, 75 i w budżetach wojewodów. Pozostała niewykorzystana kwota 6.300,6 tys. zł.

- **poz. 40 - środki na szkolenia i wynagrodzenia związane z funkcjonowaniem służby cywilnej - 6.673 tys. zł**

Środki zaplanowane zostały na finansowanie szkoleń centralnych oraz dodatków (wraz z pochodnymi) dla osób mianowanych na urzędnika służby cywilnej - zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej. Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 6.660,7 tys. zł, tj. w 99,8%. Minister Finansów wydał 111 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 53, 54, 58, 60, 61, 64, 68, 69, 71, 76 i w budżetach wojewodów. Pozostała niewykorzystana kwota 12,3 tys. zł.

- **poz. 41 - rezerwa na zwiększenie wynagrodzeń przeznaczonych na wypłaty wynagrodzeń dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, a także nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i odpraw w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz ekwiwalentów na nie wykorzystany urlop wypoczynkowy dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, dla pracowników jednostek organizacyjnych stanowiących wyodrębnioną część budżetową, w których limit zatrudnienia nie przekracza 50 osób, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń - 6.200 tys. zł**

²⁵ Dz. U. Nr 110, poz. 1255, ze zm.

Rezerwa rozdysponowana została na kwotę 3.245,1 tys. zł, tj. w 52,3%. Minister Finansów wydał 110 decyzji, którymi zwiększył wydatki części 18, 19, 22, 24, 27, 28, 30, 32, 35, 39, 41, 42, 44, 46, 53, 58, 59, 60, 61, 67, 71, 76, w budżetach wojewodów i budżetach SKO. Pozostała niewykorzystana kwota 2.954,9 tys. zł.

- poz. 42- utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych - 15.000 tys. zł

Rezerwę zaplanowano na uzupełnienie środków zaplanowanych w budżetach wojewodów na sfinansowanie kosztów realizacji zadań z zakresu utrzymania urządzeń melioracji wodnych podstawowych. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał 16 decyzji, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiednich części budżetowych.

- poz. 43 - budowa, modernizacja i utrzymanie drogowych przejść granicznych - 13.000 tys. zł

Rezerwę zaplanowano na dofinansowanie kosztów utrzymania przejść granicznych oraz na inwestycje realizowane w związku z przewidywanym powstaniem nowych przejść lub modernizacją istniejących. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał 17 decyzji, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów, m.in. na: budowę, modernizację i utrzymanie drogowych przejść granicznych - Lubieszyn, Rosówek, Osinów Dolny, Gryfino, Gołdap, Bobrowniki, Ogrodniki, Budzisko, Połowce, Barwinek Krościenko, Medyka, Leluchów, Łysa Polana, Konieczna, Winiarczykówka, Świecko, Kostrzyn, Olszyna, Gubin, Przewóz, Łąknica, Terespol, Zosin, Zgorzelec, Radomierzyce, Krzewina Bogatynia, Zawidów, Miłoszów, Czarniawa, Golińsk, Tłumaczów, Kudowa.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiednich części budżetowych.

- poz. 44 - środki na realizację Strategicznego Programu Rządowego dla Oświęcimia - 1.400 tys. zł

Rezerwę zaplanowano na kontynuację zatwierdzonego w dniu 8 października 1996 r. przez Radę Ministrów programu wieloletniego mającego na celu

modernizację architektoniczną i urbanistyczną miasta i gminy Oświęcim, obejmującego uporządkowanie i zagospodarowanie strefy ochronnej Państwowego Muzeum Oświęcim-Brzezinka oraz modernizację układu komunikacyjnego w rejonie Muzeum. Środki rozdysponowane zostały w pełnej wysokości. Minister Finansów w dniu 23 lipca 2004 r. wydał decyzję, którą zwiększył wydatki w części 85/12 - województwo małopolskie.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiedniej części budżetowej.

- poz. 45 - utrzymywanie mocy produkcyjnych w przemyśle obronnym - 5.000 tys. zł

Rezerwę zaplanowano na realizację zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1993 r. w sprawie określenia organów właściwych do nakładania niektórych obowiązków i zadań niezbędnych na potrzeby obrony państwa oraz zasad odpłatności za wykonywanie tych zadań i przeprowadzania kontroli ich realizacji²⁶. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 5.000 tys. zł. Minister Finansów wydał dwie decyzje, którymi zwiększył wydatki w części 20 i 29.

- poz. 46 - dopłaty do oprocentowania kredytów eksportowych - 8.000 tys. zł

Dopłaty są udzielane na podstawie ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych²⁷. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 542 tys. zł, tj. w 6,8%. Minister Finansów wydał cztery decyzje, zwiększając wydatki w części 19. Pozostała niewykorzystana kwota 7.458 tys. zł.

- poz. 47 - środki na zakup uzbrojenia dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej wynikające z Programu Wieloletniego „Modernizacja Uzbrojenia Funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w latach 2001-2004” - 20.390 tys. zł

Rezerwę, utworzono w związku z przedłużeniem o jeden rok (tj. do końca 2004 r.) ww. Programu. Środki rozdysponowane zostały na kwotę, 20.390 tys. zł. Minister Finansów w dniu 10 maja 2004 r. wydał decyzję, którą zwiększył wydatki w części 42.

²⁶ Dz. U. Nr 69, poz. 331 ze zm.

²⁷ Dz. U. Nr 73, poz. 762, ze zm.

- **poz. 48 - środki na realizację programu „Zagospodarowanie przejętego mienia rekultywacja terenów zdegradowanych przez wojska Federacji Rosyjskiej” - 20.000 tys. zł**

Środki rozdysponowane zostały na kwotę 20.000 tys. zł. Minister Finansów wydał 10 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 31, 37, 38, 41, 42 i w budżetach wojewodów.

- **poz. 49 - dofinansowanie inwestycji określonych w programie współpracy przygranicznej - 5.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych, których współfinansowanie przez stronę polską wynika z zawartych umów międzynarodowych regulujących realizację programu Phare, a podział kwot następuje po uzgodnieniu zainteresowanych wojewodów z Komitetem Sterującym Programami Współpracy Przygranicznej Phare CBC. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał trzy decyzje, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów.

- **poz. 50 - wkład Polski do finansowania inicjatywy na rzecz redukcji zadłużenia najuboższych krajów rozwijających się - 3.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na współfinansowanie przez Polskę inicjatywy Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Banku Światowego na rzecz redukcji zadłużenia najuboższych krajów rozwijających się HIPC (Heavily Indebted Poor Countries). Polska zgłosiła udział w programie HIPC podczas spotkania Rady Gubernatorów MFW i BŚ w 1999 r. Wkład Polski na rzecz inicjatywy HIPC obejmował darowiznę z budżetu państwa o równowartości 5 mln SDR płatną w pięciu rocznych ratach, począwszy od 2000 r. do 2004 r. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów decyzją z dnia 5 maja 2004 r. zwiększył wydatki w części 19.

- **poz. 51 - wydatki finansowe ze zwrotów niewykorzystanych środków kredytowych z Międzynarodowych Instytucji Finansowych - 8.000 tys. zł**

Rezerwę utworzono z przeznaczeniem na sfinansowanie kolejnych wydatków, w ramach tych samych programów objętych finansowaniem z kredytów Międzynarodowych Instytucji Finansowych (MIF), ze zwrotów wcześniej wypłaconych a nie wykorzystanych w ramach programu środków kredytowych. Zgodnie z umową kredytu dotyczącego danego programu - wszystkie wypłacone środki kredytów MIF muszą zostać wykorzystane i rozliczone. Środki rozdysponowane

zostały na kwotę 435,8 tys. zł, tj. w 5,4%. Minister Finansów wydał 7 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 16, 22, 31, 32 i w budżetach wojewodów. Pozostała niewykorzystana kwota 7.564,2 tys. zł.

- **poz. 52 - wyposażenie państwowych jednostek budżetowych w sprzęt komputerowy niezbędny do korzystania z systemu bankowości elektronicznej oraz komunikacji z systemem informatycznym wdrażanym do obsługi rachunku centralnego budżetu państwa - 25.000 tys. zł**

Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał 6 decyzji, którymi zwiększył wydatki w częściach: 19, 32, 44 i 85/16 na zakup: sprzętu komputerowego, kart uwierzytelniających zapewniających bezpieczny dostęp do systemu wszystkim dysponentom budżetowym, licencji do baz danych Oracle oraz sfinansowania zlecenia usługi wypożyczenia sprzętu łącznie z usługą hostingu i obsługi operatorsko-administratorskiej, niezbędnej do uruchomienia systemu od dnia 1 stycznia 2005 r. w pełnym zakresie funkcjonalnym.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiednich części budżetowych.

- **poz. 53 - pomoc techniczna dla państw w drodze transformacji, w tym dofinansowanie Specjalistycznych Studiów Wschodnich Uniwersytetu Warszawskiego - 1.500 tys. zł**

Rezerwę utworzono z przeznaczeniem na promocję polskiej myśli technicznej, a także rozwiązań z dziedziny polityki gospodarczej w krajach dokonujących transformacji m.in. poprzez finansowanie wyjazdów polskich ekspertów, pobytu specjalistów zagranicznych oraz ekspertyz opracowywanych dla rządów wybranych państw, organizowanie konferencji i wykładów najlepszych polskich specjalistów z wybranych dziedzin oraz czołowych polityków w krajach objętych działalnością pomocową. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 1.474,2 tys. zł, tj. w 98,3%. Minister Finansów wydał dwie decyzje, którymi zwiększył wydatki w częściach: 38 i 45. Pozostała niewykorzystana kwota 25,8 tys. zł.

- **poz. 54 - środki na realizację zadań przyjętych w programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie Polski - 2.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na kontynuację przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. Programu. Zadaniem przewidzianym do realizacji w 2004 r. było: opracowanie

planów ochrony przed szkodliwością azbestu i szkolenia w tym zakresie, prowadzenie działalności informacyjno-popularyzacyjnej w mediach, monitorowanie i koordynowanie realizacji programu, dofinansowanie ośrodka oceny ryzyka zdrowotnego i badań. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 1.962,7 tys. zł, tj. w 98,1%. Minister Finansów wydał 4 decyzje, którymi zwiększył wydatki w części 20. Pozostała niewykorzystana kwota 37,3 tys. zł.

- **poz. 55 - dofinansowanie działalności Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Wspierania Gospodarki S.A. na 8 m-cy 2004 r. po ewentualnym podpisaniu umowy międzyrządowej pomiędzy RP a RFN - 1.646 tys. zł**

W dniu 21 stycznia 2004 r. Federalne Ministerstwo Spraw Zagranicznych skierowało do Ambasady RP w Berlinie notę dyplomatyczną, a pomiędzy Federalnym Ministrem Gospodarki i Pracy a Wicepremierem RP dokonana została wymiana listów dyplomatycznych. Działania te umożliwiły rozdysponowanie środków w planowanej wysokości. Minister Finansów wydał w dniu 23 kwietnia 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 85/08 - województwo lubuskie.

- **poz. 56 - wdrożenie ustawy o systemie monitorowania paliw ciekłych - 4.632 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na dostosowanie polskiego ustawodawstwa do wymagań Unii Europejskiej. W dniu 4 marca 2004 r. została ogłoszona ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych²⁸. Funkcję zarządzającego systemem organizacji i działania systemu monitorowania i kontrolowania paliw powierzono Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 4.624,8 tys. zł, tj. w 99,8%. Minister Finansów wydał w dniu 8 kwietnia 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 53. Pozostała niewykorzystana kwota 7,2 tys. zł.

- **poz. 57 - wdrożenie systemu nadzoru rynku - ustawa o systemie zgodności - 30.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na wdrożenie „Programu wykonawczego wdrażania systemu nadzoru rynku w zakresie dyrektyw nowego podejścia” w oparciu o przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności²⁹. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 26.534,9 tys. zł, tj. w 88,4%. Minister Finansów wydał 23 decyzje,

²⁸ Dz. U. Nr 34, poz. 293, ze zm.

²⁹ Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087.

którymi zwiększył wydatki w częściach: 18, 21, 41, 53, 60, 71, 76 i w budżetach wojewodów. Pozostała niewykorzystana kwota 3.465,1 tys. zł.

- **poz. 58 - środki na realizację nowych zadań kontrolnych wynikających z ustawy o zmianie ustawy Prawo budowlane - 23.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na sfinansowania wynagrodzeń wraz z pochodnymi oraz zakup niezbędnego wyposażenia dla wojewódzkich i powiatowych inspektoratów nadzoru budowlanego, w związku z nałożonym na nie, przez ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz o zmianie niektórych ustaw³⁰ od dnia 1 stycznia 2004 r., obowiązkiem wykonywania zadań kontrolnych w ww. w zakresie. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 21.360,1 tys. zł, tj. w 92,9%. Minister Finansów wydał w dniu 12 marca 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w budżetach wojewodów. Pozostała niewykorzystana kwota 1.639,9 tys. zł.

- **poz. 59 - środki na finansowanie składek do organizacji międzynarodowych oraz na zagraniczną pomoc rozwojową i humanitarną - 4.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano m.in. na: dobrowolne wpłaty na rzecz międzynarodowych organizacji pomocowych, nadzwyczajną pomoc humanitarną dla państw i regionów dotkniętych klęskami żywiołowymi, konfliktami zbrojnymi (w tym Irak), projekty pomocowe na rzecz wybranych państw rozwijających się. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał 13 decyzji, którymi zwiększył wydatki w części 45.

W ocenie NIK planowanie wydatków oraz przyporządkowanie ich do określonych części budżetowych, w zakresie składek do organizacji międzynarodowych, było możliwe na etapie konstruowania projektu budżetu państwa.

- **poz. 60 - dotacje do przesyłek pocztowych ustawowo zwolnionych z opłat - 1.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano jako dotacje przedmiotowe na wyrównanie utraconych przychodów operatorów pocztowych honorujących ustawowe zwolnienia od przesyłek pocztowych (dla osób niewidomych oraz przesyłek zawierających egzemplarze biblioteczne) - zgodnie z ustawą z dnia 12 czerwca 2003 r. Prawo Pocztove³¹. Środki rozdysponowane zostały w planowanej wysokości. Minister Finansów wydał w dniu 28 października 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 26.

³⁰ Dz. U. Nr 80, poz. 718, ze zm.

³¹ Dz. U. Nr 130, poz. 1188, ze zm.

- **poz. 61. - środki na sfinansowanie w samorządowych kolegiach odwoławczych kosztów wprowadzonego obowiązku tzw. przymusu adwokackiego w postępowaniu odwoławczym - 1.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na zwiększenie wydatków samorządowych kolegiów odwoławczych w związku z wejściem w życie pakietu ustaw wprowadzających dwuinstancyjne sądownictwo administracyjne. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 566,8 tys. zł, tj. w 56,7%. Minister Finansów wydał 51 decyzji, którymi zwiększył wydatki w budżetach SKO. Pozostała nie wykorzystana kwota 433,2 tys. zł.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków z tego tytułu (na podstawie pozytywnych opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 88 i 98) dotyczyła kwoty 900,0 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane w kwocie 660,7 tys. zł na sfinansowanie wydatków bieżących samorządowych kolegiów odwoławczych w związku ze zwiększeniem obowiązków spowodowanych zwiększonym napływem spraw.

- **poz. 62 - dotacje celowe na dofinansowanie nowouruchomionych miejsc pracy w domach pomocy społecznej, na finansowanie nowouruchomionych miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz na realizację programów dotyczących obowiązku standaryzacji w domach pomocy społecznej - 29.383 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na uzupełnienie zaplanowanych w budżetach wojewodów dotacji celowych na realizację bieżących zadań własnych powiatów oraz na uzupełnienie dotacji celowych zaplanowanych w budżetach wojewodów na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiaty lub gminy. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał w dniu 3 czerwca 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w budżetach wojewodów.

- **poz. 63 - pracownie internetowe w szkołach - 148.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na sfinansowanie centralnego zakupu wyposażenia pracowni internetowych w szkołach w sprzęt komputerowy i oprogramowanie. Środki rozdysponowane zostały w planowanej wysokości. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki w części 30.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiedniej części budżetowej.

- **poz. 64 - dopłaty do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych poszkodowanych w 2003 r. w wyniku suszy - 10.000 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na dopłaty do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych poszkodowanych w 2003 r. w wyniku suszy, udzielanych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji³². Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał decyzję w dniu 31 marca 2004 r., którą zwiększył wydatki w części 33.

- **poz. 65 - budowa Muzeum Historii Żydów Polskich - 5.000 tys. zł**

Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał w dniu 28 października 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 24.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiedniej części budżetowej.

- **poz. 66 - skutki wdrożenia ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru - 1.800 tys. zł**

Środki rozdysponowane zostały w planowanej wysokości. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki w części 01.

- **poz. 67 - leasing specjalnego środka transportu - 30.807 tys. zł**

Rezerwę zaplanowano na sfinansowanie leasingu samolotu specjalnego przeznaczenia do przewozu Prezydenta i Premiera RP oraz Marszałków Sejmu i Senatu. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał w dniu 25 października 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 16.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiedniej części budżetowej.

³² Dz. U. Nr 16, poz. 82 ze zm.

- poz. 68 - finansowanie dróg publicznych krajowych - 12.000 tys. zł

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał w dniu 12 maja 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 39 na budowę obwodnicy miasta Skarżysko Kamienna w ciągu drogi krajowej nr 7.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiedniej części budżetowej.

- poz. 69 - dofinansowanie przygotowań do udziału w igrzyskach olimpijskich Ateny 2004 - 20.000 tys. zł

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał w dniu 24 marca 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 25.

- poz. 70 - wyprawka szkolna - 11.000 tys. zł

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Podstawą uruchomienia środków w ramach tej rezerwy była uchwała Rady Ministrów Nr 27/2004 z dnia 24 lutego 2004 r. w sprawie Rządowego programu wyrównywania warunków startu szkolnego uczniów w 2004 r. „Wyprawka szkolna” oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lutego 2004 w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania pomocy uczniom podejmujących naukę w klasach pierwszych szkół podstawowych w roku szkolnym 2004/2005³³. Środki zostały rozdysponowane na kwotę 10.991, 1 tys. zł, tj. w 99,9%. Minister Finansów wydał 32 decyzje, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów. Pozostała niewykorzystana kwota 8,9 tys. zł.

- poz. 71 - regionalne pasażerskie przewozy kolejowe - 550.000 tys. zł

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał 19 decyzji, którymi zwiększył wydatki w części 39 i w budżetach wojewodów na finansowanie inwestycji - zakupu i modernizacji pojazdów szynowych - w zakresie regionalnych przewozów pasażerskich.

³³ Dz. U. Nr 47, poz. 446.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac parlamentarnych nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiednich części budżetowych.

- **poz. 72 - dofinansowanie wydziałów ksiąg wieczystych sądów rejonowych z województw Polski północnej i zachodniej z przeznaczeniem na zwiększenie zatrudnienia na czas określony oraz przeprowadzenie informatyzacji - 50.716 tys. zł**

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały w pełnej wysokości. Minister Finansów wydał w dniu 19 kwietnia 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w budżetach sądów apelacyjnych (części 15) na zwiększenie zatrudnienia oraz przeprowadzenie informatyzacji wydziałów ksiąg wieczystych sądów rejonowych.

- **poz. 73 - środki na realizację zadań przyjętych w „Strategii dla przemysłu lekkiego na lata 2000-2005” - 3.000 tys. zł**

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 500 tys. zł, tj. w 16,7%. Minister Finansów wydał w dniu 10 marca 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 20 na realizację dopłat do oprocentowania kredytów bankowych wraz z 3% marżą dla Banku Gospodarstwa Krajowego, zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 o zmianie ustawy o dopłatach do oprocentowania niektórych kredytów bankowych³⁴ oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów bankowych przeznaczonych na finansowanie zadań związanych z restrukturyzacją przemysłu lekkiego³⁵. Pozostała nierozdysponowana kwota 2.500 tys. zł.

- **poz. 74 - kontynuacja prac przygotowawczych i realizacji budowy drogi ekspresowej nr 19 Suwałki - Białystok - Lublin - Rzeszów - Barwinek - 29.300 tys. zł**

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały w zaplanowanej wysokości. Minister Finansów wydał w dniu 9 lipca 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 39.

³⁴ Dz. U. Nr 72, poz. 746 ze zm.

³⁵ Dz. U. Nr 128, poz. 1411.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac parlamentarnych nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiedniej części budżetowej.

- **poz. 75 - wyrównanie dysproporcji w budżetach wojewodów wydatków przewidzianych na kolonie i obozy realizowane przez stowarzyszenia oraz wypoczynek dzieci z rodzin najuboższych - 500 tys. zł**

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał 16 decyzji, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów.

- **poz. 76 - modernizacja i przebudowa urzędu Ambasady w Berlinie - 15.000 tys. zł**

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 14.649,7 tys. zł, tj. w 97,7%. Minister Finansów wydał 31 decyzji, którymi zwiększył wydatki w części 45. Pozostała nie rozdysponowana kwota 350,3 tys. zł.

Zmiana przeznaczenia limitu wydatków z tego tytułu (na podstawie pozytywnych opinii Sejmowej Komisji Finansów Publicznych nr 85 i 102) dotyczyła kwoty 15.000,0 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane w kwocie 14.649,7 tys. zł na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu oraz na częściowe sfinansowanie zakupu obiektu biurowego położonego u zbiegu Al. J. CH. Szucha i ul. Litewskiej dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w ww. rezerwie zostały zaplanowane wydatki inwestycyjne, które na etapie prac parlamentarnych nad projektem ustawy budżetowej możliwe były do przewidzenia oraz przyporządkowania do odpowiedniej części budżetowej.

- **poz. 77 - środki na realizację ustawy o służbie zastępczej - 25.756 tys. zł**

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych. Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki w budżetach wojewodów na finansowanie wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi dla osób obsługujących służbę zastępczą, pozostałe wydatki bieżące związane z obsługą służby zastępczej, wynagrodzenia osób wchodzących w skład Komisji Wojewódzkich do spraw służby zastępczej oraz wynagrodzenia

poborowych.. Wydatki na cel określony w tytule rezerwy określała ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej³⁶.

- **poz. 78 - sfinansowanie kosztów funkcjonowania Rady Działalności Pożytku Publicznego i kosztów realizacji ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów - 844 tys. zł**

Rezerwa została utworzona na etapie prac parlamentarnych i była przeznaczona na sfinansowanie Rady Działalności Pożytku Publicznego. Cel określony w tytule rezerwy określały ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów³⁷ oraz ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie³⁸. Środki rozdysponowane zostały na kwotę 422 tys. zł, tj. w 50,0%. Minister Finansów wydał w dniu 3 września 2004 r. decyzję, którą zwiększył wydatki w części 44. Pozostała niewykorzystana kwota 422 tys. zł.

Rozdysponowywanie nowo utworzonych rezerw celowych

Minister Finansów wydał 682 decyzji, którymi przeniósł planowane wydatki (3.931.079,2 tys. zł) z nowo utworzonych rezerw do: 53 części budżetu państwa, w tym do 16 budżetów wojewodów (604.590,6 tys. zł) i 13 budżetów SKO (198,5 tys. zł). Nowe tytuły rezerw dotyczyły:

- *poz. 79 - rezerwa na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa (opinia nr 84 i 86 KFP z dnia 28 maja 2004 r.) - 22.910,9 tys. zł*

Rezerwa rozdysponowana została w 100,0%. Minister Finansów wydał 134 decyzje, którymi zwiększył wydatki w części 19, 20, 46, 82, budżetach wojewodów i budżetach SKO), z przeznaczeniem m.in. dla:

- cz. 85/02-32 - Wojewodowie - 17.109,8 tys. zł na spłatę zobowiązań: służby zdrowia powstałych w okresie przed usamodzielnieniem się jednostek budżetowych ochrony zdrowia (wyroki sądowe), wymagalnych SP na rzecz osób fizycznych za przejęte przez Skarb Państwa nieruchomości, Skarbu Państwa z tytułu finansowania oświetlenia dróg publicznych, dla których gmina jest zarządcą wraz z ustawowymi odsetkami do dnia spłaty należności głównej oraz zwrotu kosztów

³⁶ Dz. U. Nr 223, poz. 2217.

³⁷ Dz. U. Nr 73, poz. 763 ze zm.

³⁸ Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.

zastępstwa procesowego oraz na refundację, spółdzielniom mieszkaniowym poniesionych przez nie kosztów związanych z podziałem nieruchomości oraz czynności związanych z rozgraniczaniem nieruchomości oraz ewidencją gruntów i budynków, w tym również uzasadnionych kosztów prac geodezyjnych,

- cz. 20 - Gospodarka - 3.759,7 tys. zł na sfinansowanie opłat na rzecz gminy Różan z tytułu lokalizacji na jej terenie Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych.
- poz. 80 - rezerwa na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa (opinia nr 87 KFP z dnia 17 czerwca 2004 r.) - 55.989,5 tys. zł

Rezerwa rozdysponowana została w kwocie planowanej. Minister Finansów wydał 140 decyzji, którymi zwiększył wydatki w części 19, 20, 29, 46, 57, 60 i w budżetach wojewodów. Tytuły finansowanych, w ramach rezerwy nr 80, zobowiązań Skarbu Państwa, pokrywały się tytułami zobowiązań finansowanych w ramach tytułu rezerwy nr 79.

- poz. 81 - rezerwa na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa (opinia nr 94 KFP z dnia 22 września 2004 r.) - 77.290,6 tys. zł

Rezerwa celowa została utworzona na podstawie zablokowanych przez Ministra Finansów wydatków na rok 2004 w: cz. 13 - Instytut Pamięci Narodowej - Komisja do Spraw Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (122.000 tys. zł), cz. 36 - Skarb Państwa (364.000 tys. zł) i cz. 82 - Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego (76.804,6 tys. zł).

Minister Finansów rozdysponował środki w pełnej wysokości, zwiększając wydatki w 26 częściach klasyfikacji budżetowej, m.in. dla:

- cz. 85/02-32 - Wojewodowie - 53.889,7 tys. zł (jak w poz. 79 rezerw celowych),
- cz. 15 - Sądy powszechne - 15.000 tys. zł, na wypłatę odszkodowań zasądzonych od Skarbu Państwa dla osób niesłusznie represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Narodu Polskiego,
- cz. 19 - Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe - 3.887,5 tys. zł, na zrefundowanie kosztów ponoszonych przez Izby Skarbowe, z tytułu kar

i odszkodowań na rzecz osób fizycznych, kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego oraz pozostałych odsetek wynikających z wyroków sądowych.

- poz. 82 - rezerwa celowa, z przeznaczeniem na sfinansowanie zadań określonych w art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r. (opinia nr 99 z dnia 22 września 2004 r.) - 1.500.000,0 tys. zł, tj.:
- na wzmocnienie w 2004 r. motywacyjnej funkcji systemów uposażeń funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Biura Ochrony Rządu i Służby Więziennej - 50.000 tys. zł,
- na uzupełnienie dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w celu zapewnienia płynności wypłat świadczeń gwarantowanych przez państwo - 1.000.000 tys. zł,
- spłatę wymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa - 450.000 tys. zł.

Rezerwa została utworzona z zablokowanych przez Ministra Finansów wydatków na rok 2004 w cz. 79 - Obsługa długu krajowego, w łącznej wysokości 1.500.000 tys. zł.

Środki rozdysponowane zostały w 100,0%. Minister Finansów wydał 109 decyzji zwiększając wydatki w częściach 19, 20, 22, 32, 37, 40, 41, 42, 45, 46, 60, 68, 73, w budżetach wojewodów i budżetach SKO.

W ramach poz. 82 rezerw celowych sfinansowane zostały, m.in.:

- zadania określone w art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r. w łącznej wysokości 1.050.000 tys. zł,
- w cz. 73 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych - 170.000 tys. zł zobowiązania Skarbu Państwa wynikające z ustawy o rencie socjalnej,
- w cz. 42 - Sprawy wewnętrzne - 87.755 tys. zł zobowiązania z tytułu uregulowania ustawowych świadczeń emerytalno-rentowych dla byłych funkcjonariuszy,

Z ww. rezerwy przekazane zostały również środki dysponentom części budżetowych na uregulowanie zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu przynależności Polski do organizacji międzynarodowych, np. w: cz. 45 - Sprawy zagraniczne -

132.947,4 tys. zł, cz. 68 - Państwowa Agencja Atomistyki - 19.567 tys. zł, cz. 32 - Rolnictwo - 6.508,3 tys. zł, cz. 41 - Środowisko - 6.396,1 tys. zł.

- poz. 83 - rezerwa na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa (opinia nr 100 KFP z dnia 8 października 2004 r.) - 48.391 tys. zł

Środki stanowiły oszczędności w wydatkach części 18 - Budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa, części 37 - Sprawiedliwość oraz części 15/01 - Ministerstwo Sprawiedliwości, w łącznej wysokości 48.391,0 tys. zł. Rezerwa została rozdysponowana w 100,0%. Minister Finansów wydał 2 decyzje, którymi zwiększył wydatki w:

- cz. 15 - Sądy powszechne - 17.091 tys. zł, z przeznaczeniem na wydatki związane z realizacją ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki³⁹ oraz na wypłatę odszkodowań zasądzonych od Skarbu Państwa dla osób niesłusznie represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,
 - cz. 18 - Budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa - 31.300 tys. zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych i wynagrodzenia należnego bankom za administrowanie i egzekwowanie spłat zadłużenia z tytułu przejściowego wykupu odsetek.
- poz. 84 - rezerwa celowa z przeznaczeniem na uzupełnienie dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w celu zapewnienia płynności wypłat gwarantowanych przez państwo - zgodnie z postanowieniami art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r. - 400.000,0 tys. zł i sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa - 882.908,0 tys. zł (opinia KFP nr 103 z dnia 27 października 2004 r.) - 1.282.908,0 tys. zł

Zgodnie z art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r. Minister Finansów przeznaczył 400.000 tys. zł na uzupełnienie dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w celu zapewnienia płynności wypłat świadczeń gwarantowanych przez państwo. Pozostałe środki pochodzące z zablokowanych wydatków w części 15/01, 29, 78 i 79 w kwocie 882.908 tys. zł, przeznaczono na spłatę zobowiązań Skarbu Państwa. Rezerwę

³⁹ Dz. U. Nr 179, poz. 1843.

rozdysponowano w wysokości 1.272.750,2 tys. zł, tj. w 99,2%. Pozostała niewykorzystana kwota 10.157,8 tys. zł.

Minister Finansów wydał 158 decyzji, zwiększając wydatki w częściach 19, 25, 29, 32, 33, 37, 39, 45, 46, 73, w budżetach wojewodów i SKO, m.in. na:

- zapewnienie płynności wypłat świadczeń gwarantowanych przez państwo (zgodnie z postanowieniami art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r.) - 400.000 tys. zł, oraz na uzupełnienie niedoboru środków na sfinansowanie wypłaty rent socjalnych - 106.203 tys. zł,
- wypłaty zawieszonych, zmniejszonych lub niewypłaconych świadczeń z ubezpieczenia społecznego dla emerytów i rencistów wojskowych, w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 1999 r.⁴⁰ i uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2004 r. - 150.000 tys. zł,
- zwiększenie dotacji celowej na realizację przez gminy zadań bieżących z zakresu administracji rządowej, na realizację ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych - 420.862,2 tys. zł,
- wypłatę II raty subwencji dla partii politycznych - 13.763 tys. zł, spłatę zobowiązań urzędów skarbowych z tytułu opłat związanych z najmem pomieszczeń dla wyspecjalizowanych urzędów skarbowych oraz z tytułu wystawiania świadczeń o dochodach dla osób ubiegających się o zasiłki rodzinne, wychowawcze, dla potrzeb KRUS lub pomocy stypendialnej - 20.248 tys. zł,
- pokrycie zobowiązań, w celu wyrównania przewoźnikom kolejowym utraconych przychodów, w związku z honorowaniem ustawowych ulg taryfowych w krajowych przewozach pasażerskich - 18.000 tys. zł (cz. 39 - Transport).
- *poz. 85 - rezerwa celowa na uzupełnienie dotacji dla FUS w celu zapewnienia płynności wypłat gwarantowanych przez państwo (opinia KFP nr 116 z dnia 14 grudnia 2004 r.) - 600.000,0 tys. zł*

Rezerwa została utworzona zgodnie z art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r. poprzez zablokowanie przez Ministra Finansów wydatków w cz. 79 - Obsługa długu krajowego w wysokości 600.000,0 tys. zł. Minister Finansów rozdysponował rezerwę

⁴⁰ Dz. U. Nr 106, poz. 1215.

w pełnej wysokości, przekazując środki do cz. 73 - Zakład Ubezpieczeń Zdrowotnych w celu zapewnienia płynności wypłat gwarantowanych przez państwo.

- poz. 86 - rezerwa celowa na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa z przeznaczeniem dla KRUS (77.018,0 tys. zł) oraz ZUS (276.729,0 tys. zł) - 353.747,0 tys. zł

Rezerwa celowa została utworzona na podstawie pozytywnej opinii nr 119 KFP z dnia 21 grudnia 2004 r., z zablokowanych przez Ministra Finansów wydatków w części 78 - Obsługa długu zagranicznego w łącznej wysokości 353.747,0 tys. zł.

Minister Finansów rozdysponował rezerwę w pełnej wysokości dla:

- cz. 72 - Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - 77.018 tys. zł, z przeznaczeniem na zwiększenie dotacji dla Funduszu Emerytalno-Rentowego na sfinansowanie niedoboru środków na opłacenie za rolników składek na ubezpieczenie zdrowotne (65.000 tys. zł) oraz na zwiększenie wydatków na sfinansowanie zobowiązań wynikających z ustawy o świadczeniach społecznych (12.018 tys. zł),
- cz. 73 - ZUS - 276.729 tys. zł, z przeznaczeniem na zwiększenie wydatków na sfinansowanie zobowiązań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych (274.840 tys. zł) oraz na zwiększenie wydatków na sfinansowanie zobowiązań wynikających z ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (1.889 tys. zł).

3.4. Inne ustalenia kontroli

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia terminowość wydawanych przez Ministra Finansów decyzji w sprawie zmian w budżecie państwa na 2004 r. z tytułu zwiększenia wydatków z rezerwy ogólnej. Dokonana analiza, losowo wybranej reprezentatywnej próby 30 decyzji (34,1%) spośród 88 wydanych w 2004 r. o wartości 16.439,7 tys. zł (26,5% wartości środków rozdysponowanych z części 81) wykazała, że 26 wydanych było w okresie od 0 do 8 dni; 3 od 9 do 18 dni od daty wniosku, a jedna po 59 dniach od daty wystawienia wniosku. Wydanie decyzji po 59 dniach było spowodowane koniecznością uzyskania od wnioskodawcy dodatkowych informacji o wysokości niezbędnych dla niego środków na 2004 r. Decyzje wydawane były na podstawie obowiązujących przepisów oraz podpisywane były przez osoby do tego uprawnione.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do terminowości rozpatrywania wniosków i legalności wydawania decyzji przez Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na 2004 r. z tytułu zwiększenia wydatków z rezerw celowych. Dokonana analiza losowo wybranej próby 30 decyzji, spośród 4047 wydanych w 2004 r. wykazała, że 18 decyzji zostało wydanych w okresie od 0-18 dni, 9 od 9-18, 2 od 19-30, a jedna po upływie 77 dni od daty wystawienia wniosku (wniosek dotyczył spłaty zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa i mógł być uruchomiony dopiero po utworzeniu nowej pozycji rezerw przeznaczonej na spłatę tych zobowiązań). Decyzje wydawane były na podstawie obowiązujących przepisów oraz podpisywane były przez osoby do tego uprawnione.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Kontrolę wykonania budżetu państwa w 2004 r. przeprowadzono, podobnie jak w latach ubiegłych, na dwóch płaszczyznach, odpowiadających:

- kontroli poprawności i kompletności ewidencji rozdysponowania rezerwy ogólnej i rezerw celowych oraz prawidłowości i rzetelności sprawozdań budżetowych,
- kontroli prawidłowości wykonania budżetu państwa.

Kontrola rzetelności ewidencji rozdysponowania limitów wydatków rezerw i sprawozdawczości budżetowej miała pozwolić na ustalenie czy i w jakim stopniu dane zawarte w ewidencji Ministerstwa Finansów, były zgodne z faktycznym przebiegiem procesów rozdysponowywania środków publicznych oraz czy informacje zawarte w sprawozdawczości budżetowej były zgodne z rzeczywistym przebiegiem wykonania ustawy budżetowej oraz z danymi zawartymi w tej ewidencji.

Kontrola prawidłowości wykonania budżetu państwa miała ustalić, czy w toku wykonywania budżetu państwa przestrzegane były przepisy dotyczące rozdysponowania limitów wydatków budżetu państwa w części 81 - Rezerwa ogólna i części 83 - Rezerwy celowe z uwzględnieniem celowości tworzenia i rozdysponowania rezerw.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Czynności kontrolne w Ministerstwie Finansów zakończono 6 kwietnia 2005 r. i w tym dniu został podpisany protokół kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli skierowała w dniu 13 kwietnia 2004 r. do Ministra Finansów wystąpienie pokontrolne, w którym dokonano pozytywnej oceny kontrolowanej działalności w zakresie cz. 81 - Rezerwa ogólna i oceny pozytywnej z uchybieniami w zakresie części 83 - Rezerwy celowe oraz przedstawiono uwagi i wnioski pokontrolne.

W piśmie z dnia 27 kwietnia 2005 r. Minister Finansów poinformował, że wnioski NIK zawarte w wystąpieniu pokontrolnym, pomimo że mogą być trudne do realizacji, zostały przyjęte.

Kalkulacja ocen końcowych

Oceny końcowe budżetu części nr 81 - Rezerwa ogólna i części 83 - Rezerwy celowe dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2002 i 2003 roku.

Kalkulacja oceny końcowej część 81 – Rezerwa ogólna

Grupa III

Ocena pozytywna, gdyż nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości.

Kalkulacja oceny końcowej część 83 – Rezerwy celowe

Grupa III

Ocena pozytywna z uchybieniami, gdyż stwierdzone uchybienia dotyczyły utworzenia rezerw celowych na wydatki, których podział na pozycje klasyfikacji budżetowej można było dokonać w okresie opracowywania budżetu oraz nadmiernego rozdysponowania rezerw, co skutkowało zwiększeniem środków na wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.

Przyczyną powstania powyższych uchybień były nierzetelne wnioski dysponentów części budżetowych o utworzenie i rozdysponowanie rezerw celowych, mało wnikliwe rozpatrywanie tych wniosków przez Ministra Finansów oraz niezbyt precyzyjne uregulowania prawne w tym zakresie.

Sprawozdanie budżetowe zaopiniowano bez zastrzeżeń.

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
6. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Minister Finansów
8. Minister Sprawiedliwości

Wykaz części budżetowych⁴¹

01. Kancelaria Prezydenta RP
02. Kancelaria Sejmu
03. Kancelaria Senatu
04. Sąd Najwyższy
05. Naczelny Sąd Administracyjny
06. Trybunał Konstytucyjny
07. Najwyższa Izba Kontroli
08. Rzecznik Praw Obywatelskich
09. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
10. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
11. Krajowe Biuro Wyborcze
12. Państwowa Inspekcja Pracy
13. Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
14. Rzecznik Praw Dziecka
- 15/00 Sądy powszechne
16. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
17. Administracja publiczna
18. Budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa
19. Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe
20. Gospodarka
21. Gospodarka morska
22. Gospodarka wodna
23. Integracja europejska
24. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
25. Kultura fizyczna i sport
26. Łączność
27. Informatyzacja
28. Nauka
29. Obrona narodowa
30. Oświata i wychowanie
31. Praca
32. Rolnictwo
33. Rozwój wsi
34. Rozwój regionalny
35. Rynki rolne
36. Skarb Państwa
37. Sprawiedliwość

⁴¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 września 1999 r. w sprawie klasyfikacji części budżetowych oraz określenia ich dysponentów - Dz. U. Nr 78, poz. 880 ze zm.

38. Szkolnictwo wyższe
39. Transport
40. Turystyka
41. Środowisko
42. Sprawy wewnętrzne
43. Wyznania religijne
44. Zabezpieczenie społeczne
45. Sprawy zagraniczne
46. Zdrowie
47. Rządowe Centrum Studiów Strategicznych
48. Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych
49. Urząd Zamówień Publicznych
50. Urząd Regulacji Energetyki
51. Urząd Służby Cywilnej
52. Krajowa Rada Sądownictwa
53. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
54. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
55. Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast
57. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
58. Główny Urząd Statystyczny
59. Agencja Wywiadu
60. Wyższy Urząd Górniczy
61. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
64. Główny Urząd Miar
65. Polski Komitet Normalizacyjny
67. Polska Akademia Nauk
68. Państwowa Agencja Atomistyki
69. Komisja Papierów Wartościowych i Giełd
71. Urząd Transportu Kolejowego
72. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
73. Zakład Ubezpieczeń Społecznych
74. Główny Urząd Administracji Publicznej
75. Rządowe Centrum Legislacji
76. Urząd Regulacji Telekomunikacji i Poczty
78. Obsługa zadłużenia zagranicznego
79. Obsługa długu krajowego
80. Regionalne izby obrachunkowe
81. Rezerwa ogólna
82. Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego
83. Rezerwy celowe
84. Środki własne Unii Europejskiej
- 85/00 Województwa
- 86/00 Samorządowe kolegia odwoławcze

**Wykaz tytułów rezerw budżetowych określonych w załączniku nr 2 do ustawy
budżetowej na 2004 r. oraz utworzonych w trakcie 2004 r.**

Pozycja	Tytułu rezerwy	Kwota (tys. zł)
4	- kredyt na usuwanie skutków klęsk żywiołowych	506.420,0
5	- kredyty na infrastrukturą drogową i portową	1.095.270,0
6	- kredyt na program aktywizacji obszarów wiejskich	136.950,0
7	- kredyt na restrukturyzację węgla kamiennego	1.198.230,0
8	- kredyt na program łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwa węgla kamiennego	103.750,0
9	- rezerwa na usuwanie skutków klęsk żywiołowych	253.000,0
10	- integracja z Unią Europejską, w tym: dopłaty bezpośrednie dla rolnictwa, współfinansowanie budowy dróg i autostrad, współfinansowanie programu SAPARD oraz innych programów przedakcesyjnych, współfinansowanie PROW, współfinansowanie programów realizowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, uzupełnienie środków na wpłatę do budżetu Unii, a także na pokrycie zobowiązań wobec UE z tytułu realizacji projektów	3.598.684,0
11	- kontrakty wojewódzkie oraz współfinansowanie programów rozwoju regionalnego, w tym 150.000 tys. zł na budowę metra w Warszawie oraz na dofinansowanie inwestycji oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	1.397.400,0
12	- zasiłki z pomocy społecznej	440.590,0
13	- zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze	132.300,0
14	- dofinansowanie zadań w związku z likwidacją ulg i zwolnień w podatku dochodowym od osób fizycznych	1.526.000,0
15	- wdrożenie III etapu poprawy wynagrodzeń pracowników cywilnych szkolnictwa wyższego	354.825,0
16	- dofinansowanie kosztów wdrażania reformy oświaty	116.999,0
17	- stypendia i pomoc materialna dla młodzieży wiejskie	70.700,0
18	- środki na realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych	10.000,0
19	- tworzenie i funkcjonowanie wyższych szkół zawodowych	22.504,0
20	- dotacje dla placówek opiekuńczo-wychowawczych na sfinansowanie uzyskanego w 2004 r. wyższego stopnia awansu zawodowego nauczycieli	10.000,0
21	- program "Bilet do przyszłości", w tym stypendia Prezesa Rady Ministrów	30.000,0
22	- przysposobienie obronne studentów	5.691,0
23	- pomoc dla repatriantów	15.000,0
24	- pomoc dla społeczności romskiej	5.000,0
25	- pomoc dla cudzoziemców posiadających status uchodźcy, którzy wymagają wsparcia w związku z ich integracją na terenie Polski oraz cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy	5.412,0
26	- współfinansowanie programu "Aktywizacja obszarów wiejskich"	30.000,0
27	- rezerwa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	92.340,0

28	- finansowanie inwestycji rozpoczętych przed 1 stycznia 1999 r. na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach publicznych powiatowych i krajowych w miastach na prawach powiatu oraz na dofinansowanie rzecznych przepraw promowych	285.106,0
29	- dofinansowanie bieżących zadań własnych samorządów związanych z prowadzeniem instytucji kultury, przejętych z dniem 1 stycznia 1999 r.	132.365,0
30	- realizacja programu wyposażania Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe	330.000,0
31	- zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa, w tym: opłata dla Gminy Różan z tytułu lokalizacji na jej terenie Krajowego Składowiska Odpadów Promieniotwórczych, refundacja spółdzielniom mieszkaniowym kosztów uzasadnionych prac związanych z podziałem nieruchomości oraz ewidencją gruntów	230.522,0
32	- środki na finansowanie przez Krajowe Biuro Wyborcze ustawowo określonych zadań dotyczących wyborów i referendów	87.190,0
33	- środki na zapewnienie odbycia stażu podyplomowego lekarzy, lekarzy stomatologów, pielęgniarek i położnych oraz dofinansowanie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych	150.000,0
34	- program działań osłonowych i restrukturyzacji w ochronie zdrowia	80.000,0
35	- dotacje celowe na dofinansowanie funkcjonowania centrów powiadamiania ratunkowego w ramach tworzenia systemu państwowego ratownictwa medycznego	5.250,0
36	- środki na realizację zadań wynikających z ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji	104.927,0
37	- Program dla Odry 2006	91.288,0
38	- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym na działania związane z ochroną przed zagrożeniem wystąpienia gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) oraz dofinansowania kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej	75.000,0
39	- rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania (w tym 858 tys. zł jako skutki przechodzące z roku 2003)	17.283,0
40	- środki na szkolenia i wynagrodzenia związane z funkcjonowaniem służby cywilnej	6.673,0
41	- rezerwa na zwiększenie wynagrodzeń przeznaczonych na wypłaty wynagrodzeń dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, a także nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i odpraw w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz ekwiwalentów na nie wykorzystany urlop wypoczynkowy dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, dla pracowników jednostek organizacyjnych stanowiących wyodrębnioną część budżetową, w których limit zatrudnienia nie przekracza 50 osób, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń	6.200,0
42	- utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych	15.000,0
43	- budowa, modernizacja i utrzymanie drogowych przejść granicznych	13.000,0
44	- środki na realizację Strategicznego Programu Rządowego dla Oświęcimia	1.400,0
45	- utrzymywanie mocy produkcyjnych w przemyśle obronnym	5.000,0
46	- dopłaty do oprocentowania kredytów eksportowych	8.000,0

47	- środki na zakup uzbrojenia dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej wynikające z Programu Wieloletniego "Modernizacja Uzbrojenia Funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej w latach 2001-2004"	20.390,0
48	- środki na realizację programu "Zagospodarowania przejętego mienia i rekultywacja terenów zdegradowanych przez wojska Federacji Rosyjskiej"	20.000,0
49	- dofinansowanie inwestycji określonych w programie współpracy przygranicznej	5.000,0
50	- wkład Polski do finansowania inicjatywy na rzecz redukcji zadłużenia najuboższych krajów rozwijających się	3.000,0
51	- wydatki finansowe ze zwrotów niewykorzystanych środków kredytowych z Międzynarodowych Instytucji Finansowych	8.000,0
52	- wyposażenie państwowych jednostek budżetowych w sprzęt komputerowy niezbędny do korzystania z systemu bankowości elektronicznej oraz komunikacji z systemem informatycznym wdrażanym do obsługi rachunku centralnego budżetu państwa	25.000,0
53	- pomoc techniczna dla państw w drodze transformacji, w tym dofinansowanie Specjalistycznych Studiów Wschodnich Uniwersytetu Warszawskiego	1.500,0
54	- środki na realizację zadań przyjętych w programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie Polski	2.000,0
55	- dofinansowanie działalności Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Wspierania Gospodarki S.A. na 8 m-cy 2004 r. po ewentualnym podpisaniu umowy międzyrządowej pomiędzy RP a RFN	1.646,0
56	- wdrożenie ustawy o systemie monitorowania paliw ciekłych	4.632,0
57	- wdrożenie systemu nadzoru rynku - ustawa o systemie zgodności	30.000,0
58	- środki na realizację nowych zadań kontrolnych wynikających z ustawy o zmianie ustawy Prawo budowlane	23.000,0
59	- środki na finansowanie składek do organizacji międzynarodowych oraz na zagraniczną pomoc rozwojową i humanitarną	4.000,0
60	- dotacje do przesyłek pocztowych ustawowo zwolnionych z opłat -1.000 tys. zł, - poz. 51 - wydatki finansowe ze zwrotów niewykorzystanych środków kredytowych z Międzynarodowych Instytucji Finansowych	8.000,0
61	- środki na sfinansowanie w samorządowych kolegiach odwoławczych kosztów wprowadzonego obowiązku tzw. przymusu adwokackiego w postępowaniu odwoławczym	1.000,0
62	- dotacje celowe na dofinansowanie nowouruchomionych miejsc pracy w domach pomocy społecznej, na finansowanie nowouruchomionych miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz na realizację programów dotyczących obowiązku standaryzacji w domach pomocy społecznej	29.383,0
63	- pracownice internetowe w szkołach	148.000,0
64	- dopłaty do oprocentowania kredytów na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych poszkodowanych w 2003 r. w wyniku suszy	10.000,0
65	- budowa Muzeum Historii Żydów Polskich	5.000,0
66	- skutki wdrożenia ustawy o ustanowieniu Krzyża Zesłańców Sybiru	1.800,0

67	- leasing specjalnego środka transportu	30.807,0
68	- finansowanie dróg publicznych krajowych	12.000,0
69	- dofinansowanie przygotowań do udziału w igrzyskach olimpijskich Ateny 2004	20.000,0
70	- wyprawka szkolna	11.000,0
71	- regionalne pasażerskie przewozy kolejowe	550.000,0
72	- dofinansowanie wydziałów ksiąg wieczystych sądów rejonowych z województw Polski północnej i zachodniej z przeznaczeniem na zwiększenie zatrudnienia na czas określony oraz przeprowadzenie informatyzacji	50.716,0
73	- środki na realizację zadań przyjętych w "Strategii dla przemysłu lekkiego na lata 2000-2005"	3.000,0
74	- kontynuacja prac przygotowawczych i realizacji budowy drogi ekspresowej nr 19 Suwałki - Białystok - Lublin - Rzeszów - Barwinek	29.300,0
75	- wyrównanie dysproporcji w budżetach wojewodów wydatków przewidzianych na kolonie i obozy realizowane przez stowarzyszenia oraz wypoczynek dzieci z rodzin najuboższych	500,0
76	- modernizacja i przebudowa urzędu Ambasady w Berlinie	15.000,0
77	- środki na realizację ustawy o służbie zastępczej	25.756,0
78	- sfinansowanie kosztów funkcjonowania Rady Działalności Pożytku Publicznego i kosztów realizacji ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów	844,0
79	- rezerwa na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa	22.910,9
80	- rezerwa na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa	55.989,5
81	- rezerwa na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa	77.290,6
82	- rezerwa celowa, z przeznaczeniem na sfinansowanie zadań określonych w art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r. tj.: - na wzmocnienie w 2004 r. motywacyjnej funkcji systemów uposażeń funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Biura Ochrony Rządu i Służby Więziennej - 50.000 tys. zł, - na uzupełnienie dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w celu zapewnienia płynności wypłat świadczeń gwarantowanych przez państwo - 1.000.000 tys. zł, - spłatę wymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa - 450.000 tys. zł.	1.500.000,0
83	- rezerwa na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa	48.391,0
84	- rezerwa celowa z przeznaczeniem na uzupełnienie dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w celu zapewnienia płynności wypłat gwarantowanych przez państwo - zgodnie z postanowieniami art. 48 ustawy budżetowej na 2004 r. - 400.000,0 tys. zł i sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa - 882.908,0 tys. zł	1.282.908,0
85	- rezerwa celowa na uzupełnienie dotacji dla FUS w celu zapewnienia płynności wypłat gwarantowanych przez państwo	600.000,0
86	- rezerwa celowa na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa z przeznaczeniem dla KRUS (77.018,0 tys. zł) oraz ZUS (276.729,0 tys. zł),	353.747,0